

Utjecaj roditelja na učitelja zbog ocjene

Batelić Bečiri, Karla

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:664065>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-23**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

KARLA BATELIĆ BEČIRI

UTJECAJ RODITELJA NA UČITELJA ZBOG OCJENE

Diplomski rad

Pula, listopad, 2021.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

KARLA BATELIĆ BEČIRI

UTJECAJ RODITELJA NA UČITELJA ZBOG OCJENE

Diplomski rad

JMBAG: 0115073929, redoviti student

Studijski smjer: Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni učiteljski studij

Predmet: Didaktička dokimologija

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Pedagogija

Znanstvena grana: Didaktika

Mentor: Doc. dr. sc. Sandra Kadum

Pula, listopad, 2021.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Karla Batelić Bečiri, kandidatkinja za magistra primarnog obrazovanja, ovime izjavljujem da je ovaj Diplomski rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Diplomskog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli _____, _____ godine

IZJAVA
o korištenju autorskog djela

Ja, Karla Batelić Bečiri, dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj diplomski rad pod nazivom „*Utjecaj roditelja na učitelja zbog ocjene*“ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli _____ (datum)

Potpis

Sadržaj

1. UVOD	6
2. DOKIMOLOGIJA U OSNOVNOJ ŠKOLI	7
2.1. Praćenje i provjeravanje	7
2.2. Ocjenjivanje i vrednovanje.....	11
2.3. Ocjena.....	14
3. DJELOVANJE I INTERFERENCIJA U OCJENJIVANJU.....	17
4. UČITELJI O OCJENJIVANJU I OCJENI	18
5. STILOVI RODITELJSTVA I UTJECAJ NA ŠKOLSKI USPJEH.....	22
5.1. Utjecaj obitelji na školski uspjeh	24
5.2. Roditelji i ocjenjivanje	25
6. SURADNJA UČITELJA I RODITELJA.....	26
7. ISTRAŽIVANJE.....	31
7.1. Cilj istraživanja.....	31
7.2. Problemi istraživanja	31
7.3. Uzorak istraživanja	31
7.4. Metode, postupci i instrumenti	31
7.5. Obrada podataka	32
7.6. Rezultati i rasprava	35
8. ZAKLJUČAK.....	45
9. LITERATURA	46
10. PRILOZI	50
11. POPIS SLIKA, GRAFIKONA I TABLICA	52
SAŽETAK.....	54
SUMMARY	55

1. UVOD

Kada dijete krene u školu ulazi u još jednu zajednicu. Kako bi imalo što bolji uspjeh i postignuća važna je komunikacija između roditelja i učitelja. Komunikacija ne bi smjela biti jednostrana i tražiti krivca ukoliko se dogodi „loša“ ocjena. Ta „loša“ ocjena nije mjerilo cjelokupnog znanja učenika, odnosno ocjena bi trebala označavati kako napreduje učenik u školskom sustavu. Kako bi ocjena bila što objektivnija važno je kontinuirano pratiti učenike te naglašavati da sami procjenjuju svoje znanje. Kako ne bi došlo do konflikta između roditelja i učitelja važno je imati dobro razrađene kriterije ocjenjivanja, kao i zadane postotke s kojima treba roditelje upoznati. Nadalje, na početku školske godine učitelji su dužni izraditi *godišnji izvedbeni kurikulum* u kojem planiraju *vremenik pisanih provjera* te prema važećem pravilniku najaviti pisanu provjeru znanja te reći što će svaka pisana provjera obuhvatiti i kako će se provesti. Također, roditelji imaju pravo na uvid u pisane, kao i ostale radove svoga djeteta. Sve su to smjernice ka pozitivnoj i ugodnoj suradnji s roditeljima koja nakraju rezultira dobrim ocjenama kod učenika i željom za napretkom i znanjem.

Na početku samoga rada objasniti ćemo školsku dokimologiju, odnosno pojmove praćenja, provjeravanja, ocjenjivanja i vrednovanja te ocjenom kao konačni rezultat spomenutih pojmova. Kako bi bolje prikazali sam proces ocjenjivanja opisat ćemo tri važne populacije koje djeluju na ocjenjivanja, pa na kraju i na samu ocjenu. Nakon toga, prikazat ćemo znanja i stavove učitelja o ocjenjivanju kroz dva istraživanja koja su provedena u srednjoj i osnovnoj školi. Potom, osvrnut ćemo se na same stilove roditeljstva te kako oni i obitelj općenito djeluju na dijete, to jest učenika i njegov uspjeh u školi. Nastavit ćemo kratko o roditeljima i ocjenjivanju te istaknuti jednu priču koja je završila tragično, a uzrok tome su bile „loše“ ocjene. Kako bi sama ocjena, odnosno uspjeh učenika bio što bolji istaknuli smo suradnju između roditelja i učitelja. Također, što je suradnja bolja i konstantnija to su roditelji i učitelji sretniji, a najveći dobitak ima sam učenik.

Osim navedenog, proveli smo i istraživanje putem anketnog upitnika. Upitnik je bio podijeljen u dva dijela, a ispitali smo učitelje o tome djeluju li roditelji na njih zbog ocjenjivanja i ocjene. U prvom dijelu upitnika, učitelje smo pitali o demografskim podacima, a u drugom dijelu smo im ponudili određene tvrdnje koje su se odnosile na roditelje i ocjenu te sam utjecaj roditelja na njih zbog ocjene i ocjenjivanja.

2. DOKIMOLOGIJA U OSNOVNOJ ŠKOLI

Dokimologija prema Kadum – Bošnjak (2013:15) može se definirati kao „znanost o problemima ispitivanja i ocjenjivanja znanja“. Kao znanstvena disciplina razvila se tridesetih godina prošlog stoljeća kao potreba na proučavanje utjecaja činitelja ocjenjivača prilikom ocjenjivanja. Kao dio dokimologije razvila se i školska dokimologija koja se bavi „pitanjima praćenja, procjenjivanja i vrednovanja (mjerjenja) znanja i drugih odgojno-obrazovnih postignuća učenika u osnovnoj školi“ (Kadum – Bošnjak, 2013:15). Pitanjima kojima se bavi dokimologija prate školu od njenog postojanja, a posebice onim o školskom ocjenjivanju i ostalim aspektima usvajanja vještina i znanja (Janković, 2002). U nastavku će biti objašnjeni pojedini osnovni pojmovi školske dokimologije, a to su: praćenje, vrednovanje, ocjenjivanje i ocjena.

2.1. Praćenje i provjeravanje

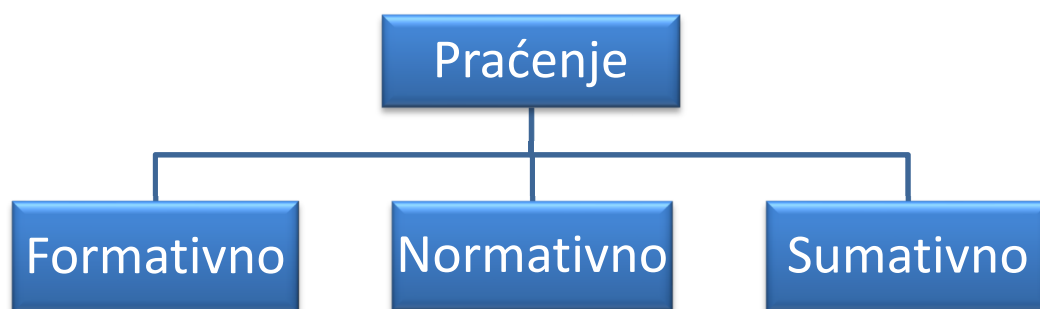
U osnovnoj, pa tako i u srednjoj školi praćenje i provjeravanje učenika ima veliku ulogu. Nekim učiteljima čak i važniju od same brojčane ocjene. Brojčana ocjena proizlazi iz praćenja i provjeravanja, ali ona nije krajnji cilj već upoznavanje učenika i njegova rada, pa i njegovih mogućnosti u procesu stjecanja znanja, vještina i stavova. Danas se teži tome da što više elemenata utječe na brojčanu ocjenu, a ono što obuhvaćaju procesi praćenja i provjeravanja navest ćemo u nastavku.

Definicije praćenja i provjeravanja su relativno uvijek iste, odnosno sama srž definicija je ista. No, njeno „mijenjanje“ najtočnije možemo pratiti u različitim pročišćenim tekstovima *Pravilnika o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi*.

U Pravilniku o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi (NN:2019) praćenje je „sustavno uočavanje i bilježenje zapažanja o postignutoj razini ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda u svrhu poticanja učenja i provjere postignute razine ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda i očekivanja definiranih nacionalnim, predmetnim i međupredmetnim kurikulumima, nastavnim programima te strukovnim i školskim kurikulumima.“ Možemo reći da je praćenje proces koji daje učiteljima uvid u kontinuiran ili nekontinuiran rad učenika, odnosno

učitelji kroz svoje bilješke vide napredak učenika u stjecanju znanja i vještina. No, s druge strane, učitelj tako prati svoj rad, uviđa koristi li adekvatne nastavne metode i oblike koji pomažu učenicima u stjecanju znanja i vještina. Nadalje, učitelj koristi brojne tehnike za potrebe praćenja imajući na umu da evidentira samo ona zapažanja koja su na učeniku uočljiva, a kasnije razumljiva roditelju i samom učeniku te nakraju korisna i učitelju u ocjenjivanju uspjeha (Kadum-Bošnjak, 2013).

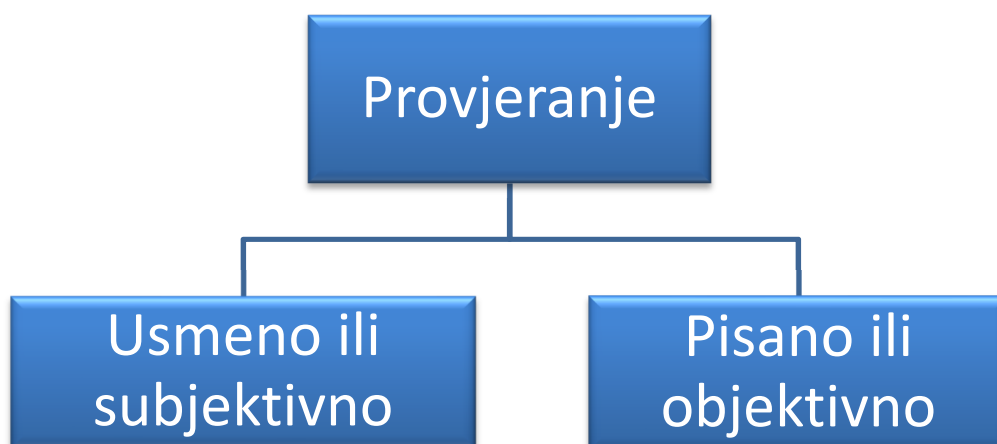
Prema Kadum-Bošnjak praćenje ima tri svrhe što je slikovno prikazano na Slici 1. Prva svrha je formativna, odnosno „podaci prikupljeni ovakvim praćenjem učitelju služe za bolje planiranje poučavanja“ (Kadum-Bošnjak, 2013:16). Stoga ova svrha praćenja koristi učitelju da se što kvalitetnije pripremi za sat te na temelju učenikova predznanja korigira svoj rad. Druga svrha je normativna koja nam kaže da je poželjno da učitelji uspoređuju rezultate „svojih“ učenika sa rezultatima učenika paralelnog razreda, a također učenika unutar vlastitog razrednog odjela. Treća svrha je sumativna, to jest „praćenjem učenika prikupljaju se informacije o učenikovom znanju nakon poučavanja, a osnovni joj je cilj ocjenjivanje učenika“ (Kadum-Bošnjak, 2013:17). Ova svrha se koristi nakraju određenog školskog razdoblja u kojem učitelji daju ocjenu za sve aktivnosti koje su provedene tijekom određenog školskog razdoblja.

Slika 1. Svrhe praćenja

Definicija provjeravanja propisana je *Pravilnikom o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi*. Ona glasi da je provjeravanje „procjena postignute razine ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda, kompetencija i očekivanja u nastavnome predmetu ili području i drugim oblicima rada u školi tijekom školske godine“ (NN, 2019). Drugim riječima, provjeravanje služi učiteljima kao proces za utvrđivanje razine usvojenih znanja i vještina učenika.

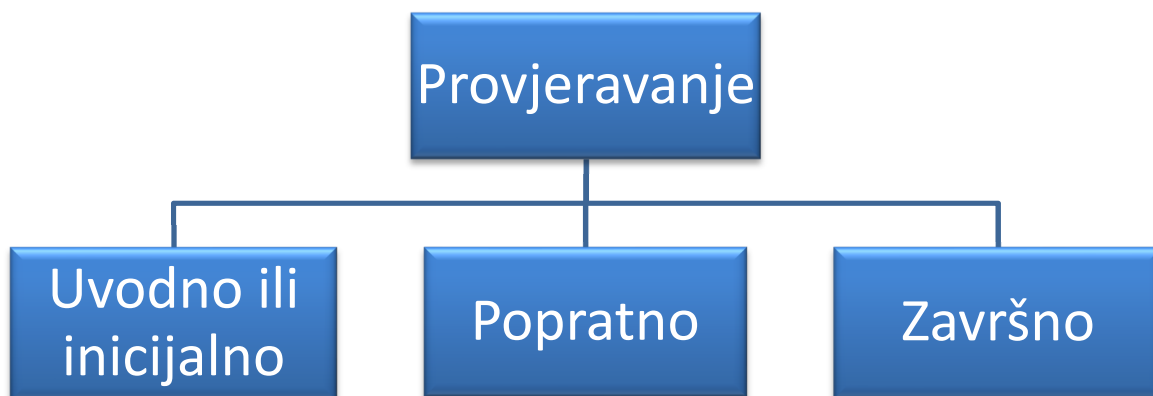
Provjeravanje se odvija u razrednom odjelu različitim oblicima i postupcima, a neki od njih jesu: usmeno ispitivanje ili razgovor, pisane provjere znanja koje sadrže različite oblike zadataka, praktičnih zadaća i tako dalje. (Kadum-Bošnjak, 2013). Točnije, postupke provjeravanja dijelimo na usmeno i pisano, odnosno subjektivno i objektivno što je slikovno prikazano na Slici 2. Svakako, pravilnikom je propisano kada i koliko učitelj može provoditi usmeno i pisano provjeravanje. Nadalje, oba postupka imaju svoje prednosti i mane. Usmeno provjeravanje je zastupljenije, ali i neekonomičnije te tu dolazi učiteljeva subjektivnost i pogreške učitelja kod ocjenjivanja. Što se tiče pisanog provjeravanja ističe se objektivnost, ekonomičnije je te su učenici podvrgnuti istom težinom zadataka (Kadum-Bošnjak, 2013). Provjeravanje učenika, kao i ocjenjivanje, treba vršiti tako da se poštuje učenik, potiče učenik na sudjelovanje u procesu učenja, kao i poticanje na samoevaluaciju vlastitog znanja i rada (Kadum-Bošnjak, Brajković, 2007). Također, učitelj treba imati isti razrađeni kriterij kod provjeravanja i ocjenjivanja svakog učenika u razrednom odjelu.

Slika 2. Postupci provjeravanja

Kako provjeravanje dijelimo na postupke, tako ga možemo dijeliti i s obzirom na mjesto i svrhu. Stoga, provjeravanje dijelimo na inicijalno ili uvodno, popratno i završno, a slikovno se može prikazati kao što je to učinjeno na Slici 3. Uvodno ili inicijalno provjeravanje koristi se „u svrhu uvida u postignutu razinu kompetencija učenika u pojedinoj razrednome odjelu i nastavnome predmetu“ (NN, 2019). Kako sama riječ kaže, uvodno provjeravanje može se provoditi na početku školske godine te se ono ne ocjenjuje brojčano i služi kao povratna informacija učeniku, učitelju i roditelju.

Popratnim provjeravanjem učitelj „provjerava kakvoću i učinkovitost svoga rada s obzirom na ostvarenje temeljnih zadataka nastave na pojedinoj nastavnoj etapi“ (Kadum-Bošnjak, 2013:17). Ovakvim načinom provjeravanja učitelj uočava razinu koncentracije učenika tijekom nastavnog procesa. Završnim provjeravanjem „se provjerava ekstenzitet i intenzitet stečenih znanja, stupanj i kakvoća psihofizičkih sposobnosti, te kakvoća doživljavanja odgojnih vrijednosti“ (Kadum-Bošnjak, 2013:18). Završnim provjeravanjem učitelj treba obuhvatiti sve propisane odgojno-obrazovne ishode.

Slika 3. Provjeravanje s obzirom na mjesto i svrhu

2.2. Ocjenjivanje i vrednovanje

Ocjenjivanje ne vežemo samo uz nastavni proces, već je to proces kojim se služimo svakodnevno u životu. Kroz povijesni pregled možemo vidjeti kako se ocjenjivanje razvijalo, pa se najprije ocjenjivanje odnosilo samo na učenikovo znanje, pa na usvojeno znanje, vještine i navike, te je sve to dovelo do današnje definicije propisane pravilnikom koja glasi da ocjenjivanje definiramo kao „pridavanje brojčane ili opisne vrijednosti rezultatima praćenja i provjeravanja učenikovog rada“ (NN, 2019). Drugim riječima, kako tvrde Lapat, Lukaček i Matijević (2017:76) „ocjenjivanje je dodjeljivanje određene ocjene za postignute rezultate, razvrstavanje učenika u određene kategorije prema postignućima u učenju, odnosno postignutim rezultatima prema dogovorenim kriterijima“.

U svome radu Matijević je postavio niz naizgled jednostavnih pitanja koja se odnose na ocjenjivanje učenika, ali na koje nije tako lako dati odgovore. Pojedina pitanja glase: „Zašto ocjenjujemo učenike?; Treba li ocjenjivati učenike?; Što ocjenjujemo u školi?; Za što će služiti dodijeljene ocjene za učenička postignuća?“ (Matijević, 2011). Kada bi svakoj osobi koja radi u školi postavili ova pitanja vrlo vjerojatno bismo dobili različite odgovore. Ovim pitanjima i problemom ocjenjivanja bavi se upravo dokimologija, a susrest ćemo se i u didaktici te metodikama pojedinih nastavnih predmeta (Kadum-Bošnjak, 2013).

Sve što učitelji rade u nastavnom procesu ima svoju svrhu, pa tako ima i ocjenjivanje. Kako tvrdi Kadum-Bošnjak (2013:21) ocjenjivanje učenika ima svrhu: „osigurati učenicima pedagoške povratne informacije; motivirati učenike; osigurati evidenciju učenikova napretka; poslužiti kao izraz sadašnjih učenikovih postignuća; ocijeniti učenikovu spremnost za buduće učenje“.

Praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje su procesi međusobno ovisi jedan o drugom, odnosno teško ćemo doći do provjeravanje bez praćenja, a još teže do ocjenjivanja bez praćenja i provjeravanja. Pa tako provjeravanje označava osnovu samog ocjenjivanja, a ocjenjivanje krajnji cilj provjeravanja koji na kraju završava brojčanom ocjenom (Kadum-Bošnjak, 2013).

Mnogi misle kako je samo učitelj taj koji ocjenjuje učenika i da je to jednosmjerni proces, no učenik i učitelj su međusobno ovisni jedno o drugome jer ne provjerava i ocjenjuje samo učitelj učenika, već i učenik učitelja. Naravno, to ne umanjuje činjenicu da je učitelj odgovoran za ocjenjivanje i tu ulogu ne može dijeliti. Ocjenjivanje je proces koji nije jednostavan i ima svakojake zahtjeve, a jedan od tih je da se ocjenjivanje treba naučiti kao i da ono mora biti kontinuirano od početka učenikova rada (Kadum-Bošnjak, 2010).

Vrednovanje je pojam koji obuhvaća praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje u jednu cjelinu. Definirano je kao „sustavno prikupljanje podataka u procesu učenja i postignutoj razini ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda, kompetencija, znanjima, vještinama, sposobnostima, samostalnosti i odgovornosti prema radu.“ (NN,2019). Razlikujemo tri vrste vrednovanja: *vrednovanje za učenje*, *vrednovanje kao učenje* i *vrednovanje naučenog*. Kako tvrde Jurjević Jovanović, Rukljač i Viher (2020:36) vrednovanje naučenog „provodi se s ciljem procjene postignute razine ostvarenih kompetencija učenika te davanja informacija učeniku i roditelju o tome kako učenik napreduje u određenom trenutku“. Drugim riječima, vrednovanje naučenog rezultira brožčanom ocjenom, a vrši se usmenim ili pisanim provjeravanjem. Zatim vrednovanje kao učenje je proces u kojem učitelji uključuju učenika u proces vrednovanja te praćenje vlastitog učenja, a vrednovanje za učenje podrazumijeva planiranje i poboljšanje poučavanja (Jurjević Jovanović, Rukljač, Viher, 2020).

Donedavno su učitelji bili u izravnom kontaktu s učenicima te ih vrednovali po svim pravilima i propisima, no sve se to brzo okrenulo kada je počela pandemija COVID-19. Nastavni proces i stručnjaci u odgojno-obrazovnim djelatnostima pa tako i učenici su se u potpunosti okrenuli virtualnom svijetu. Jedno od važnih pitanja je bilo kako vrednovati i ocjenjivati učenike putem nastave na daljinu. Srećom, nije se trebalo puno promišljati jer je Ministarstvo znanosti i obrazovanja u travnju 2020. objavilo *Upute za vrednovanje i ocjenjivanje tijekom nastave na daljinu*.

Tijekom nastave na daljinu više nije bilo toliko bitno činjenično znanje, već inovativnost i kreativnost samih učenika. Naglasak se stavio na dobrobit učenika, a ne na ocjenjivanje naučenoga, odnosno naglašeno je vrednovanje za učenje i kao učenje, a manje vrednovanje naučenog. Tako su se učitelji odmaknuli od tradicionalnog

vrednovanja i ocjenjivanja te se okrenuli inovativnijim načinima. Naravno, valja napomenuti kako bez izmjena *Zakona o odgoju i obrazovanju*, davanje ocjena iz ponekih predmeta nije moguće. Prijedlozi načina vrednovanja prikazani su tabličnim prikazom na Slici 4. (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2020).

Vrednovanje kao i za učenje (formativno vrednovanje)	Vrednovanje kao i za učenje, vrednovanje naučenog (formativno i sumativno)	Vrednovanje naučenog (sumativno vrednovanje)
-diskusije u virtualnom okruženju	-esej s temom koja povezuje vlastito iskustvo s naučenim -umna mapa	-esej sa zadanom temom, formatom i ciljem
-jednominutni sažetak nastave, videolekcije ili teksta iz udžbenika -pisanje bloga	-samovrednovanje i vršnjačko (istorazinsko vrednovanje) pomoću zadanih kriterija -prikupljanje vjerodostojnih izvora za zadanu temu kao pomoć kod učenja	-portfolio -istraživački rad (samostalno istraživanje literature) sa zadanom temom -prezentacija
-dijagnostički test	-zadaca kojoj je cilj uvježbati neke temeljne vještine	-individualizirani test koji se dobiva slučajnim izborom zadataka iz baze zadataka
-odgovori na kviz -igra koja podrazumijeva razumijevanje gradiva	-simulacija, modeliranje, kodiranje, programsko rješenje -edukativne igre -opis problema iz realnog svijeta koji se mogu riješiti pomoću obrađene teorije	-istraživački rad na temelju eksperimenta (virtualnog, temeljenog na simulaciji ili provedenog u kućnim uvjetima) -rješenje problemskog zadatka -projekt na kojem radi tim

Slika 4. Načini vrednovanja za učenje, kao učenje i naučenog tijekom nastave na daljinu prema Ministarstvu znanosti i obrazovanja

Izvor: <https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Obrazovanje/Upute-za-vrednovanje/Upute%20za%20vrednovanje%20i%20ocjenjivanje%20tijekom%20nastave%20na%20daljinu.pdf>

Navedeni prijedlozi dodatno su potkrijepljeni za razrednu nastavu pa su tako naveli da je „dovoljno pratiti aktivnost učenika – jesu li sve zadaće i vježbe izrađene te dati učenicima da naprave neki od kompleksnijih zadataka koji služi sintezi znanja, a poticajni su za učenje (izrada plakata, umnih mapa, crteža, sastavaka, kvizova)“ (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2020).

2.3. Ocjena

Ocjena, to njezino visočanstvo u školstvu kojom sve počinje i završava. Skoro nitko od nas nije prošao školovanje, a da nas roditelji kada smo se vratili iz škole nisu pitali koju ocjenu smo dobili iz neke provjere, ispitivanja ili nekog praktičnog zadatka. U većini slučajeva ako ne bismo dobili „dobru“ ocjenu došlo bi do konflikta između djeteta i roditelja što u suštini nije cilj brojčane ocjene. Ocjena bi trebala biti „rezultat kontinuiranog procesa vrjednovanja učeničkog znanja...“ (Vrdoljak, 2013:145) što nas dovodi do zaključka da ocjena se ne dobiva na temelju jednog odgovora ili zadatka već konstantno vrednovanje učenika, a i uvid u njegovu samoevaluaciju.

Prema Kadum-Bošnjak (2013:24) ocjena je „sredstvo za bilježenje uspjeha učenika, izraz je to razine ili osobine (svojstva) po kojoj se jedno razlikuje od drugog,..“. Možemo reći da se ocjenama, i to brojčanim, stvara poredak među učenicima iako se to nikako ne želi, već njezina svrha bi trebala bit motivacija i napredak učenika. Pa tako „skala ocjena može biti veoma različita“ (Kadum-Bošnjak, 2013:24). Ona varira i može se sastojati od samo dvije ocjene, a može biti i ona koja sadrži osam ili više ocjena. No, u Republici Hrvatskoj je *Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi* propisana unikatna brojčana skala od 1 do 5. Kako je skala propisana brojkom tako je i riječju, odnosno pridjevom: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2), nedovoljan (1) (MZO, 2008). No, ovakav poredak nije oduvijek bio propisan što se može vidjeti tabličnim prikazom na Slici 5. Nadalje, učiteljima nije uvijek lako, pogotovo kod usmenog provjeravanja, doći do ocjene za učenika kojeg ispituje, pa je tako svako dodatno objašnjenje, odnosno konkretizacija pridjeva od osobite važnosti i koristi (Matijević, 2011).

učenje	1790.	valde bene (veoma dobro)	bene (dobro)	mediocriter (srednje)	male (loše)		
učenje	1802.	izvišeni red	I. red	II. red	III. red		
za polazak škole	1864.	veoma marljivo	marljivo	pretrgnuto	rijetko		
za čudoredno ponašanje	1864.	odlično	pohvalno	besprikorno	prikorno		
za napredak u predmetima	1864.	veoma dobro	dobro	srednje	slabo		
za marljivost	1864.	neumorno	postojano	prekinuto	nikakovo		
za opći red	1864.	prvi red s odlikom	prvi red	drugi red	treći red		
učenje, znanje	1900. - 1910	1 izvrsan	2 veoma dobar	3 dobar	4 dovoljan	5 nije dovoljan	6 sasvim nedovoljan
vladanje	1900.— 1910.	1 uzorno	2 pohvalno	3 prema propisima	4 pokudno poradi.....	5 loše poradi.....	
učenje, znanje	1930.	5 odličan	4 vrlo dobar	3 dobar	2 slab	1 rđav	
vladanje	1930.	5 odlično	4 vrlo dobro	3 dobro	2 loše		
učenje, znanje	1941.	1 izvrsan	2 vrlo dobar	3 dobar	4 dovoljan	5 nedovoljan	
vladanje	1941.	1 uzorno	2 pohvalno	3 dobro	5 slabo		
učenje, znanje	1960.	5 odličan	4 vrlo dobar	3 dobar	2 dovoljan	1 nedovoljan	
slobodne aktivnosti	1960.	isticao se	zadovoljio	nije zadovoljio			
vladanje	1960.	primjerno	dobro	loše			
učenje, znanje	2000.	5 odličan	4 vrlo dobar	3 dobar	2 dovoljan	1 nedovoljan	

Slika 5. Skala ocjena u Hrvatskoj od 1790. do početka 21. stoljeća prema Matijeviću (2005)

Izvor: <https://hrcak.srce.hr/file/205413>

Zanimljiva je činjenica da se do početka 20. stoljeća uopće nisu koristile brojčane ocjene, već samo opisne. Danas se u hrvatskom školstvu rabe i jedne i druge, a po nekim učiteljima opisne imaju veću težinu i zahtjevnije je doći do nje. Valja napomenuti da se radi o školstvu u Republici Hrvatskoj jer svaka zemlja ima propisanu svoju skalu ocjena. No, kada bi gledali svakog učenika kao jedinku, tada bi učitelji trebali za svakog učenika imati svoju skalu ocjena (Kadum-Bošnjak, 2013).

Prema Kadum-Bošnjak (2013). ocjena može biti:

- a) Brojčana, npr. ocjene od 1 do 5;
- b) Bodovna, npr. ocjena su ostvareni bodovi na testu;
- c) Simboličko-slovna, ocjena su neki simboli ili slova;
- d) Opisna, ocjenjivanje riječima.

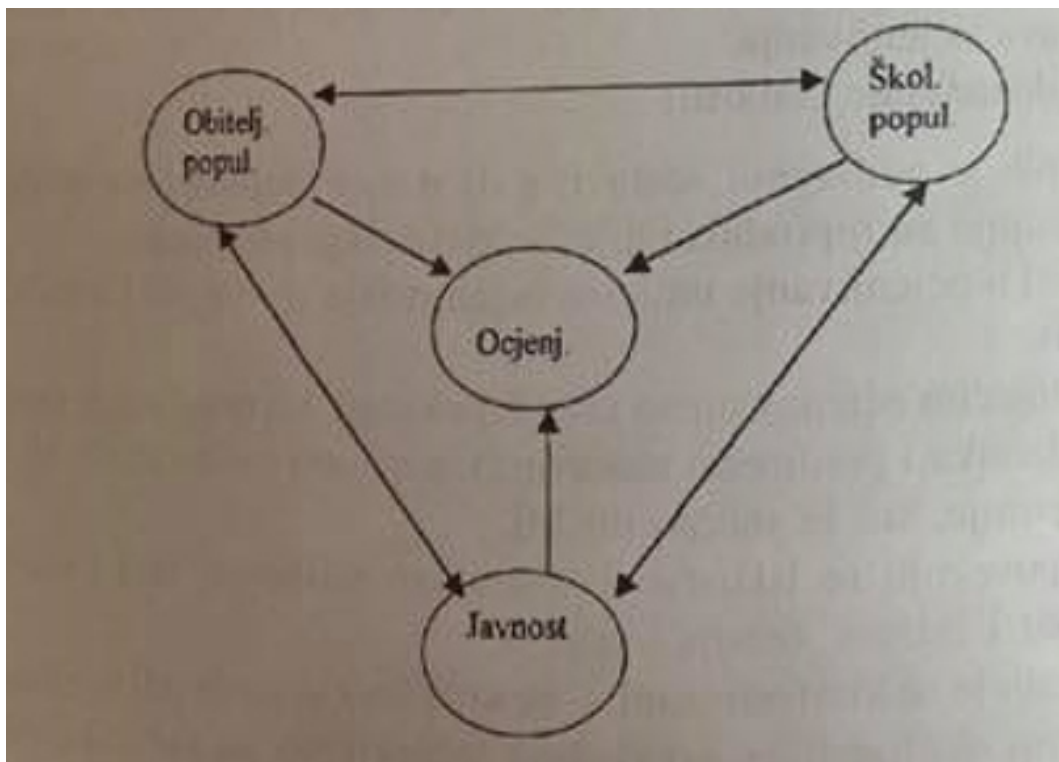
Stoga, ocjene mogu biti izražene različitim zapisima i znacima, no to ne umanjuje njenu vrijednost i osjetljivost. U kojem god zapisu ocjena bila, važno ju je elaborirati i izjaviti javno učeniku jer samo tako će ona doseći svoju pravu vrijednost kod učenika, odnosno treba učeniku naglasiti što je to što učenik zna, a što ne zna (Kadum-Bošnjak, Brajković, 2007). Također, valja napomenuti kako može doći do određenih pogrešaka kod učitelja prilikom davanja ocjene, odnosno kod učitelja se mogu javiti subjektivne pogreške (Kadum-Bošnjak, 2010).

Ocjena je produkt procesa ocjenjivanja i prema Matijeviću (2017:2) ocjena ima temeljne funkcije, a to su: „dijagnostička, prognostička i motivacijska“. No, Kadum-Bošnjak (2013:25) prema Lavrnji (1998) ističe da funkcije ocjena jesu: „informativna, motivacijska, dijagnostička, prognostička, selektivna, klasifikacijska i promotivna“. Dijagnostička funkcija ocjene proizlazi iz same riječi, odnosno ako učitelj prati učenika od početka on može postaviti dijagnozu (Matijević, 2017). Drugim riječima, dijagnosticira se kvaliteta i razina razvoja i postignuća učenika (Kadum-Bošnjak, 2013). Slijedi prognostička funkcija koja učiteljima služi kao vodilica u napredovanju razvoja učenika u bližoj budućnosti (Kadum-Bošnjak, 2013). Treća funkcija je motivacijska. Ona može biti dvojaka, pa čak i opasna, odnosno može potaknuti i motivirati učenika za daljnje učenje, a isto tako ga može i demotivirati i stvoriti određene probleme. Četvrta funkcija je informativna, koja je i najviše prepoznatljiva te ona ukazuje, to jest informira učenike, roditelje te učitelje o napredovanju učenika, a može biti pokazatelj dobrog ili lošeg poučavanja (Kadum-Bošnjak, 2013). Selektivna i klasifikacijska funkcija ocjene podrazumijeva uspoređivanje postignuća učenika sa samim sobom, kao i s drugim učenicima. Posljednja funkcija ocjene je promotivna, a ona ukazuje da je ocjena sredstvo za promociju napredovanja učenika, a i učitelja (Kadum-Bošnjak, 2013).

3. DJELOVANJE I INTERFERENCIJA U OCJENJIVANJU

Ocjena nema samo obrazovno sredstvo već i odgojno. Pa tako u ocjenu ne bi smjelo ulaziti samo ono što učenik govori i na koji način, već i ono što radi. Stoga, Stevanović (2002:108) tvrdi kako „ocjenjivanje ne treba biti konačni cilj, rezultat, nego treba omogućiti učeniku da na sebe preuzme daljnje učenje i usavršavanje, čime se izazivaju intelektualne i afektivne potrebe.“ Nadalje, ocjenjivanje je proces koji potiče mogućnosti učenika. No, nastavu čine procesi na kojih je moguće djelovati, pa tako i na ocjenjivanje.

Prema Stevanoviću (2002) glavni čimbenici koji djeluju i interferiraju u ocjenjivanju su obiteljska, školska populacija i javnost što je prikazano slikovnim prikazom na Slici 6.

Slika 6. Čimbenici djelovanja i interferiranja u ocjenjivanju

Izvor: Stevanović (2002)

U obiteljsku populaciju se ubrajaju učenikovi roditelji, bake i djedovi, braća i sestre te sva rodbina koju ima učenik. Ovdje se ističe kako na učenika djeluju roditelji, ali i učitelji u svakom trenutku nastavnog procesa. Nadalje, uloga obitelji sa svakim većim stupnjem obrazovanja se smanjuje (Stevanović, 2002).

Drugi čimbenik koji djeluje je školska populaciju koju tvore učitelji, nastavnici, ravnatelj i stručni suradnici. Treći čimbenik je javnost. U javnost se ubrajaju osobe izvan obitelji i škole, odnosno svakojake zajednice čine javnost, od one društvene pa sve do nacionalne.

Stoga, društvo je jak „alat“ koji djeluje na ocjenjivanje, počevši od razloga da upravo ono izdvaja financijska sredstva za rad škola i visoko obrazovnih institucija (Stevanović, 2002).

4. UČITELJI O OCJENJIVANJU I OCJENI

Učitelj, u punom smislu riječi, je osoba koja poučava i uči druge. Ljudi smatraju da je učiteljski posao jednostavan, no biti kvalitetan učitelj znači imati određene kompetencije i osobine koje se ne mogu pronaći u svakoj osobi. Naravno, kako se vremena mijenjaju tako se mijenjaju i učiteljske kompetencije (Danişman, Güler i Karadağ, 2018). Ne možemo očekivati, ni ne smijemo da, učitelji prije pedeset i više godina imaju iste kompetencije kao i današnji učitelji. Živimo u digitalnom dobu i s tim saznanjem učitelji pripremaju aktivnosti u učionici, a za rukovanje digitalnim alatima treba određena kompetencija koja nije bila potrebna prije pedeset i više godina.

Osim kompetencija, na učenička postignuća i ocjene, utjecat će učiteljeve osobine. Pa će tako učitelj koji ima dobar smisao za humor, pravednost, poštovanje, vodi brigu o učenicima, trudi se, moralan je, ima otvoren pristup prema novim idejama i ima iskrenu i otvorenu komunikaciju s učenicima, imati pozitivan odnos s učenicima kao i sigurno okruţje poučavanja i učenja (Danişman, Güler i Karadağ, 2018). Dok, Kavić (2017:89) smatra da „pokazivanje entuzijazma i zanimanja za predmet poučavanja, izražavanje jasnih ciljeva i očekivanja u vezi s učenjem, poticanje usmjerenosti na zadatak, jasno pokazivanje uvjerenja u učenikove mogućnosti savladavanja gradiva te zainteresiranost za učenike i njihovo učenje“ utječe čak 20% na uspjeh učenika, odnosno na ocjenu.

Kako bi saznali što učitelji misle o ocjeni i ocjenjivanju i što to utječe na proces ocjenjivanja i samo ocjenu, provedena su istraživanja. U nastavku ćemo objasniti jedno istraživanje koje je provedeno s nastavnicima u srednjoj školi, a drugo koje je provedeno s učiteljima u osnovnoj školi.

Istraživanje s nastavnicima provedeno je 2008. godine u jednoj srednjoj školi. U istraživanju je sudjelovalo 26 nastavnika, a instrument je bio anketni upitnik koji se sastojao od tri dijela. Prvi dio su bili opći podaci, drugi znanja o školskom ocjenjivanju znanja, a treći stavovi o ocjenjivanju znanja (Kapac, 2008). Što se tiče drugog dijela anketnog upitnika, rezultati su pokazali da većina nastavnika smatra da je usmeno provjeravanje subjektivno, ali ne vide svoje pogreške prilikom ocjenjivanja. Ovo saznanje nam ukazuje kako nastavnik, koji je prilikom usmenog provjeravanja mjerni instrument, nije uvijek pouzdan i često se mogu javiti pogreške koje ponekad djeluju demotivirajuće na učenika. Nadalje, ispitanici smatraju kako ocjenjivanje ne bi bilo točnije ako se skala ocjena smanji na tri kategorije (loše-dobro-odlično) te da zapravo ne bi došlo do nikakvih promjena. Zanimljivo je i da ispitanici smatraju da ako jednom učeniku daju duplo veću ocjenu od drugog, to onda znači da taj učenik ima duplo veće znanje od drugoga (Kapac, 2008).

Treći dio anketnog upitnika je bio u vezi s nastavničkim stavovima o ocjenjivanju. U ovom dijelu postavljeno je sedam pitanja te su ispitanici na Likertovoj skali od 1 do 8 procijenili u kojoj se mjeri slažu s tvrdnjama. Ispitanici su izrazili kako misle da ocjena zavisi od učeničkih odgovora, kao i činjenica da ako su naučili nemaju se čega bojati prilikom provjeravanja i ocjenjivanja. Iznenadujuće je da 23% ispitanika smatra kako je opravdano dati „lošu“ ocjenu jednom učeniku kako bi se održala disciplina u razredu. No, podatak da bi nastavnici ocjenjivali pouzdanije kada bi najprije pregledali sve radove, to jest zadaće, pa tek onda sastavili kriterij za ocjenjivanje je pozitivan te kako tvrdi Kapac (2008:171) „metrijski najbolji, ali zahtijeva puno vremena pa je zato u praksi rijetko korišten“. Sve u svemu, ispitanici smatraju kako je ocjena važna za život učenika, zavisi više od ispitanika nego od ispitivača, može poslužiti kao sredstvo za održavanje discipline te bi višom ocjenom ocijenili učeničku sposobnost nego učeničko znanje (Kapac, 2008).

Istraživanje provedeno s učiteljima u dvije osnovne škole u Osijeku, točnije učiteljima razredne i predmetne nastave, također je provedeno 2008., ali je objavljeno 2010. U istraživanju je sudjelovalo 40 učitelja, odnosno 20 učitelja razredne nastave i 20 učitelja predmetne nastave. Istraživanje je provedeno putem Likertove skale od 5 stupnjeva, a bilo je sastavljeno 20 pitanja pomoću kojih je cilj bio ispitati stavove učenika o ocjenjivanju i ocjeni kao mjerilu napretka (Buljubašić Kuzmanović, Kavur, Perak, 2010). Rezultati su prikazani u dva dijela, točnije na dvije skupine. Prvu skupinu čine učitelji razredne nastave, a drugu skupinu učitelji predmetne nastave. Prvih deset tvrdnji sačinjavale su teoretsku osnovu ocjenjivanja, a drugih deset praktičnu. Najviše se učitelja razredne, ali i predmetne nastave slaže s trenutačnim načinom ocjenjivanja, dok se razlika vidi u tvrdnji da trenutačna skala ocjena ponekad nije dovoljna da obuhvati razlike između učenika. Tako se učitelji razredne nastave u potpunosti slažu s tvrdnjom, a kod učitelja u predmetnoj nastavi vidimo mali broj učitelja koji se ne slažu s tvrdnjom. Nadalje, obje skupine učitelja smatraju da je Pravilnik potrebno modernizirati te možemo primijetiti da neslaganja u ovoj tvrdnji uopće nema. Primjetnu razliku vidimo u tvrdnji da bi učenicima trebalo omogućiti da sudjeluju u ocjenjivanju vlastitog znanja, gdje se najveći broj učitelja razredne nastave slaže s tom tvrdnjom, dok se učitelji predmetne nastave niti slažu niti ne slažu s tom tvrdnjom. Dalo bi se zaključiti kako učitelji razredne nastave daju veću slobodu mlađim učenicima, možda zato što su mlađa djeca iskrenija te veliku ulogu igra to kako jedan učitelj predaje većinu nastavnih predmeta, dok u predmetnoj nastavi to nije slučaj.

U još jednoj tvrdnji je primjetna razlika i to da učitelji razredne nastave djelomično smatraju da usmeno ispitivanje ima veću vrijednost od pisanog, a većina učitelja predmetne nastave se niti slaže niti ne slaže s navedenom tvrdnjom. Pozitivno je to što se obje skupine ispitanika slažu da je potrebno učenike nagrađivati za napredak i postignuća te da bi se provjeravanje trebalo temeljiti na dobi učenika kao i na primjerenom sadržaju za tu dob. U drugom dijelu istraživanja učitelji su iznosili stavove s praktične osnove. U ovom dijelu je već u prvoj tvrdnji vidljiva razlika pa tako više od 50% učitelja razredne nastave smatra da je za ocjenu dovoljan kod pisanog provjeravanja 50% točnih odgovora sasvim dovoljno, dok 30% učitelja predmetne nastave se niti slaže niti ne slaže s tim. Nadalje, učiteljima razredne nastave je bitan opći dojam prilikom davanja ocjene, dok učitelji predmetne nastave se uglavnom slažu, no nekolicina njih se ne slaže.

30% učitelja razredne nastave zaključuje ocjene po načelu aritmetičke sredine, dok samo 10% učitelja predmetne nastave zaključuje prema navedenom načelu, a čak 30% učitelja predmetne nastave uopće ne prakticira ovo načelo prilikom zaključivanja ocjena. Ovdje vidimo najveću razliku između učitelja razredne i predmetne nastave. Također, učitelji razredne i predmetne nastave dvaput ili više u polugodištu usmeno provjeravaju učenika. Zadnja tvrdnja nam je pokazala da su „učitelji razredne nastave objektivniji i blaži ocjenjivači u odnosu na učitelje predmetne nastave“ (Buljubašić Kuzmanović, Kavur, Perak, 2010). No, zabrinjavajuće je da jedan učitelj predmetne nastave ne pruža priliku učeniku kako bi ispravio ocjenu što može negativno utjecati na samog učenika i na njegov napredak.

Na temelju istraživanja možemo zaključiti kako nastavnici u srednjoj školi misle da je opravdano dati „lošu“ ocjenu učenicima kako bi se održala disciplina, da će o ocjeni ovisiti daljnji život učenika te da ako se smanji skala ocjena na tri stupnja neće doći do nikakvih promjena u procesu ocjenjivanja, dok su učitelji razredne nastave i dobar dio predmetne iskazali kako upravo trenutačna skala ocjena nije ponekad dovoljna. Učitelji razredne i predmetne nastave se pak slažu kako su ocjene odraz stvarnog znanja učenika, dok bi nastavnici u srednjoj školi višom ocjenom ocijenili učeničku sposobnost nego znanje. Nadalje, rezultati istraživanja provedenog u osnovnoj školi ukazuju na to da su učitelji razredne nastave objektivniji i blaži u ocjenjivanju, dok učitelji predmetne nastave stroži i subjektivniji (Buljubašić Kuzmanović, Kavur, Perak, 2010).

5. STILOVI RODITELJSTVA I UTJECAJ NA ŠKOLSKI USPJEH

Sigurno smo barem jednom čuli kako odgoj kreće od kuće, da su roditelji ti koji su prvi i bitan čimbenik u odgoju djece i tako je od davnina. Iz povijesti znamo da je odgoj djeteta bio vezan za majku, dok su očevi bili ti koji su radili i skrbili za obitelj. Zbog toga je učitelj djetetu bila majka, no u antičko doba ulogu učitelja bi znali preuzeti i robovi jer se smatralo da su dovoljno kompetentni za tu ulogu. Upravo takav odgoj, tradicionalan, zadržao je korijenje do današnjih dana. Otac je glava obitelji, odnosno autoritet, a majka je ta koja je biološki predodređena za odgoj.

U drugoj polovici 20. stoljeća žene su dobile veća prava, a jedno od tih je bilo i pravo na obrazovanje te su se uloge oca i majke počele izjednačavati, a u nekim slučajevima se i izmjenjuju (Kimer, 2018). Bilo dijete odgajano od strane majke ili oca postoje stilovi koje roditelji koriste u samom odgoju.

Kimer (2018:46) navodi da se u pravilu koriste sljedećih pet odgojnih stilova:

- a) Autoritativni odgoj;
- b) Autoritarni odgoj;
- c) Demokratski odgoj;
- d) Permisivni odgoj;
- e) Zanemarujući odgoj.

Autoritativni odgoj je onaj odgoj koji se oslanja na roditeljsku brigu i toplinu prema djetetu, ali uz dozu strogoće i kontrole, odnosno uz postavljene granice. Ovo je stil odgoja koji je najpoželjniji među svim stilovima te kako navode Hasanagić i Leto (2020:120) ima „najpozitivniji učinak na rani socijalni razvoj djeteta.“ Djeca koja su odgajana ovim stilom bit će uspješna u školi i samostalna, odnosno djeca ovakvih roditelja su najčešće opisana kao ona djeca koja imaju visoka školska postignuća (Hasanagić i Leto, 2020). Nadalje, Marić (2020:98) prema Shute i suradnicima (2011) navodi kako „veza roditeljskih stilova s uključenosti učenika u obrazovni proces održava se kroz komunikaciju između djece i roditelja o školskim aktivnostima i planovima i kroz autoritativni roditeljski stil.“

Autoritarni odgoj teži strogom odgoju, odnosno roditelji su hladni i imaju visoku razinu nadzora (Kimer, 2018). Marić (2020:98) tvrdi da „manje obrazovni roditelji imaju veću vjerojatnost primjenjivanja autoritarnoga roditeljskoga stila.“ Ovakvi roditelji djeci ne daju puno slobode, već ih kažnjavaju i prijetnjama prisiljavaju na ispunjavanje obaveza (Hasanagić i Leto, 2020). Neuspjeh u školi može znatno narušiti sliku koji roditelj ima prema svome djetetu, a posebno autoritarni roditelj jer kada je ovakav stil roditelja suočen s neuspjehom svoga djeteta tada ono kažnjava svoje dijete jer smatra da će ga tako uvjeriti da je dobro obrazovanje ulaznica za dobro mjesto u društvu (Zrilić, 2005). Također, djeca koja su odgajana ovim stilom su tužna, povučena, nesretna, agresivna, imaju lošiji školi uspjeh i tako dalje. Da je to zaista tako, provedeno je istraživanje 2003. godine.

Istraživanje je provedeno na uzorku od 361 učenika osmih razreda u Zadru. Instrument ispitivanja je anketni upitnik koji se sastojao od dva dijela. U drugom dijelu su učenicima postavljene tvrdnje kojima su istraživali roditeljski stil odgoja, emocionalne teškoće i socijalnu prilagodbu (Zrilić, 2005).

Rezultatima istraživanja došli do zaključka kako „autoritarni odgojni stil izrazito negativno djeluje na sva područja djetetove osobnosti“ (Zrilić, 2005:136). Također, što se tiče uspjeha i otvorenosti prema drugim učenicima, kod djece koja su odgajana u ovakvom stilu je „izraženija školska fobija, a djeca su slabije socijalno prilagođena i manje empatična prema drugoj djeci u školskoj sredini. Isto tako, pokazalo se da učenici koji pokazuju u većoj mjeri emotivne i socijalne teškoće vezane uz školsku fobiju postižu i lošiji školski uspjeh“ (Zrilić, 2005:136).

Demokratski odgoj je odgoj koji teži međusobnoj komunikaciji, odnosno ovdje se uvažavaju stavovi djeteta te je izražena briga i njega djeteta (Kimer, 2018). Nadalje, neki autori smatraju kako su demokratski i autoritativni odgoj zapravo jedan odgoj gdje je u sredini dijete i njegove potrebe, ali i poštivanje roditelja. Stoga se ovaj stil odgoja smatra najboljim i poželjnim među svim roditeljima (Kimer, 2018). Djeca demokratskog stila su uspješna, ali i marljiva te žele opravdati roditeljevo povjerenje u njih (Zrilić, 2005). Prije spomenutim istraživanjem, upravo ovaj odgoj „u značajnoj je pozitivnoj korelaciji sa školskim uspjehom i socijalnom prilagodbom“ (Kimer, 2018:136).

Što se tiče permisivnog stila, tu su djeca prepuštena svojim željama, odnosno roditelji popuštaju dječjim željama. Ovakvi roditelji su puni ljubavi prema djeci, ali bez postavljanja granica što na kraju dovodi do toga da su djeca slična onima koja su odgajana u autoritarnom stilu (Hasanagić i Leto, 2020).

Kod zanemarujućeg stila djeca su prepuštena sama sebi, odnosno roditelji ne sudjeluju u odgajanju djece. Vrlo često su takva djeca neposlušna i zahtjevna, a nakraju i adolescenti koji razvijaju oblike neprihvatljivog ponašanja (Hasanagić i Leto, 2020).

5.1. Utjecaj obitelji na školski uspjeh

S jedne strane imamo obitelj kao zajednicu koja je u današnjem svijetu važan čimbenik u odgoju (Luketić, 2018). Uz obitelj, stoji i škola te kako tvrdi Luketić (2018:70) odgoj u školi podrazumijeva „namjerni i planski utjecaj na razvoj učenikove osobnosti pod usmjeravajućom i koordinirajućom ulogom učitelja.“

Roditelji polaze s pretpostavkom da ako im je dijete tjelesno zdravo i intelektualno razvijeno nemaju razloga imati loše ocjene i suočavati se s neuspjehom u školi, te ako se to dogodi vrlo često okrivljavaju učitelja ili nastavnika i tako ignoriraju faktore koji dolaze iz obitelji i koji itekako mogu negativno utjecati na školski uspjeh (Luketić, 2018). Cijeli niz faktora je povezan s utjecajem na školski uspjeh, a kako navodi Luketić (2018:70) neki od njih su obiteljska atmosfera, stav roditelja o učenju, školi i općenito o odgoju i obrazovanju. Također, provedenim istraživanjima, znanstvenici su dokazali da veliku ulogu ima i bračni sklad, odnosno međusobno pružanje ljubavi, bez pritiska i zlostavljanja te ono čega u povijesti nije bilo, a to je očeva uključenost u obrazovanje djeteta i usmjerenost na pomaganje majci u rješavanju problema bilo to školskih ili obiteljskih (Luketić, 2018). Nadalje, pokazalo se da je važan faktor za dobar školski uspjeh, roditeljska podrška i poticanje na samostalnost, a i sama uključenost roditelja u život škole. Pod roditeljskom uključenosti se smatra uključenost u djetetove školske aktivnosti te tu dolaze do izražaja obrazovanije majke, odnosno majke s višim stupnjem obrazovanja se više trude i sudjeluju u učenju kako školskih tako i izvanškolskih sadržaja (Luketić, 2018). No, to ne znači da se uloga oca u život škole potpuno isključuje, baš suprotno jer se uloga oca do današnjih dana znatno promijenila.

Zlostavljanje u obitelji znatno može utjecati na školski uspjeh. Bilo zlostavljanje fizičko ili psihičko posljedice su vidljive na ponašanju djeteta kao i na ocjenama. Zlostavljano dijete vjerojatno će imati teškoća u čitanju i pisanju kao i komunikaciji s drugim učenicima u razredu, a moguće i s učiteljem (Luketić, 2018). Istraživanja su također pokazala kako „djeca koja žive s oba roditelja imaju u prosjeku bolji školski uspjeh od djece koja žive bez jednog ili oba roditelja (Luketić, 2018:73).

To se također odnosi na djecu čiji su roditelji obrazovaniji i imaju manji broj djece, dok djeca čiji roditelji imaju veći broj djece i niže obrazovanje često se suočavaju sa školskim neuspjehom. U svim spomenutim saznanjima treba imati na umu da i škola kao odgojno obrazovna ustanova trebala prilagoditi „specifičnim osobinama obitelji te suradnjom s obiteljima pomoći djeci da žive sretnije, uživajući ljubav i razumijevanje i u obitelji i u školi“ (Luketić, 2018:73).

5.2. Roditelji i ocjenjivanje

Strahinić (2012:192) ističe kako roditelji ne trebaju slijepo vjerovati i gledati samo ocjene već da ju „treba prihvatiti kao nešto što je vrlo važno za napredovanje, a bezvrijedno ili malo vjerodostojno kao pokazatelj vašeg djeteta.“ No, u praksi to i nije tako jer većina roditelja ocjenu vidi objektivno. Kada su u pitanju „loše“ ocjene manji broj roditelja se čak upušta u verbalan sukob s učiteljem i školom Strahinić (2012).

Strahinić (2012:194) je istaknuo priču koja je imala nažalost tragičan kraj. Priča koja se dogodila u Sarajevu gdje je otac učenika koji je bio frustriran zbog loše ocjene koju je dobilo njegovo dijete „sa sjekirom u ruci zatekao učitelja svog djeteta. Ovaj, na žalost, nije imao sreće umaknuti progonitelju. Tragedija je bila neizbježna.“ Ova potresna priča dogodila se zbog loših ocjena, ocjena koje učitelj kao ocjenjivač mora donijeti.

Nadalje, u Republici Hrvatskoj prosvjetni radnici iskazali su da bi voljeli biti zaštićeni zakonom od utjecaja roditelja na ocjenu. Šijanović smatra kako neka zaštita zakonom ne bi odstranila mnoge prijetnje koje čine roditelji ili čak osobe koje su angažirane od strane roditelja na ocjenjivanje i ocjenu, ali ipak bi učitelji imali malo dozu sigurnosti kada bi to stvarno bilo tako.¹

6. SURADNJA UČITELJA I RODITELJA

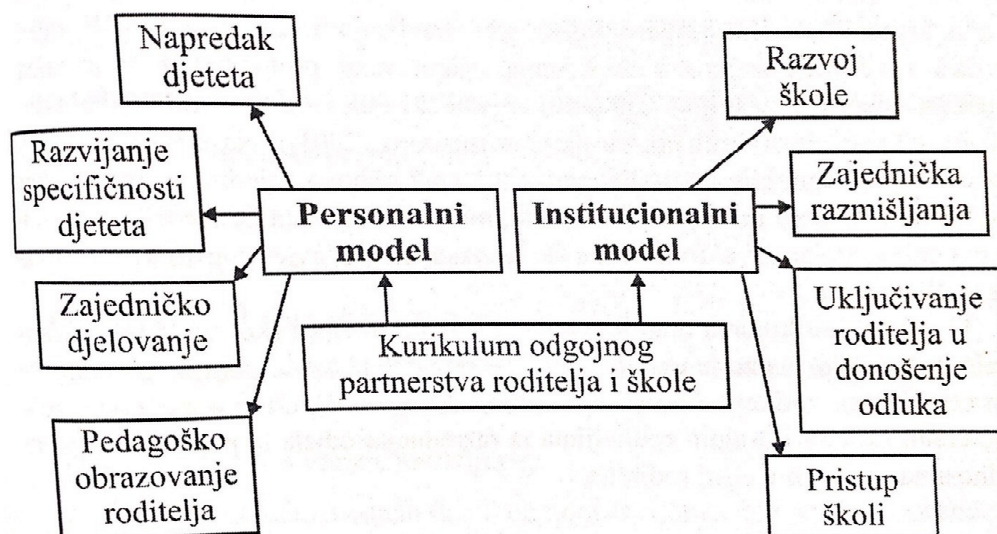
Suradnja učitelja, odnosno škole i roditelja je od ključne važnosti za razvoj učenika te pozitivna i kontinuirana komunikacija utječe na školski uspjeh. Jurčić (2012:218) navodi kako „u međuodnosu škole i obitelji danas je moguće zapaziti mnogo površnih i pojednostavljenih pristupa suradnji, najčešće utemeljenih na modelu formalne suradnje, bez jasno istaknutih ciljeva, zadaća i sadržaja suradnje, pa je roditeljima opća slika o školi (životu i radu škole) često nejasna.“ U ovom modelu suradnje, roditeljska zainteresiranost je samo u nekoj mjeri usmjerena u aktivnosti razreda i škole. Stoga, Jurčić (2012) prema Maleš (2004) napominje kakav takav model treba promijeniti u „model odgojnoga partnerstva“. U ovom modelu bi svi stručnjaci koji sudjeluju u nastavnom procesu trebali stvoriti odnose s roditeljima koji su „usmjereni na razvijanje integriteta škole i obitelji kako bi se potaknulo dijete na sudjelovanje u školskim aktivnostima i tijelima“ (Jurčić, 2012:219). Uz to suradnja škole i roditelja prema Hercigonji (2020:3) bi trebala biti:

- a) Jednaka – obim stranama je važan odgoj djeteta;
- b) Aktivna – potiču djetetov razvoj;
- c) Odgovorna – postoje prava i dužnosti kojih se trebaju držati.

Uz sve gore navedeno, Jurčić (2012) smatra kako bi se trebao izgraditi kurikulum odgojnoga partnerstva učitelja i roditelja te bi se on temeljio na dva modela. Na personalnom modelu koji je primarno usmjeren na razvoj učenika kroz roditeljsku uključenost u razredne aktivnosti te na drugi model, odnosno institucionalni model. U institucionalnom modelu usmjerenost je na razvoj škole kroz roditeljsku spremnost na aktivno sudjelovanje u školskim aktivnostima, kao i u sudjelovanjem u upravnim i

¹ <https://www.skolskiportal.hr/sadrzaj/skolstvo-u-medijima/vrijeme-je-da-se-ucitelje-i-nastavnike-zastiti-zakonom/>

stručnim tijelima škole (Jurčić, 2012). Personalni i institucionalni model te njihova objašnjenja su prikazani slikovnim prikazom na Slici 7.

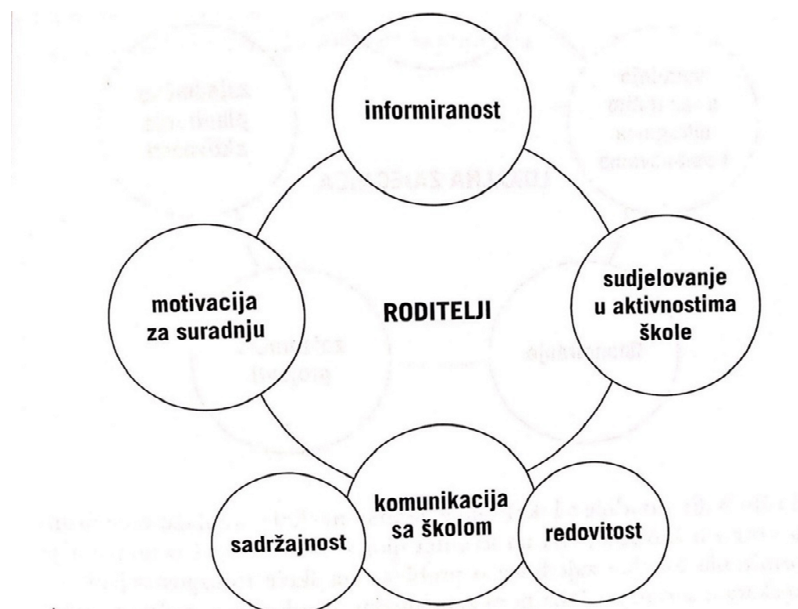

Slika 7. Personalni i Institucionalni model odgojnog partnerstva roditelja i škole

Izvor: Jurčić (2012)

Kako je po svim tumačenjima u sredini učenik, odnosno dijete i ono ima jednaku korist od suradnje kao i učitelji i roditelji. Pa te koristi nisu samo bolji školski uspjeh, već i veće samopouzdanje, smanjuje se rizik od razvijanja problema u ponašanju, poštuje obrazovanje i smatra ga dijelom života i obitelji i tako dalje (Jurčić, 2012). Što se tiče nekih beneficija koje roditelj dobiva aktivnom suradnjom jesu bolje razumijevanje rada škole, pružanje podrške svome djetetu i spremnost na davanje pomoći te općenito veću pažnju posvećuju brizi (Jurčić, 2012). Nadalje, samo istraživanje koje je provedeno na roditeljima učenika prvog i četvrtog razreda triju osnovnih škola u Osijeku je dovelo do rezultata da su roditelji voljni surađivati s učiteljima te da bi radije učiteljima prepustili koji će se oblici suradnji koristiti. No, negativna činjenica je ta da kada učitelji ponude aktivnost u koju bi se roditelji trebali uključiti, njihovo sudjelovanje je pod upitnikom (Tokić, 2020). S obzirom da se ovdje radi o suradnji i da većina roditelja i dalje smatraju „kako bi kvaliteta nastave i sigurnost djece u školi trebala biti isključivo odgovornost škole, odgoj djeteta i njegovo zadovoljstvo školom vide kao zajedničku odgovornost škole i roditelja“ (Miljević-Riđički, Pahić i Vizek Vidović, 2011:181).

Kako bi se postigli pozitivni utisci kod roditelja, pa i učenika, prema Bezinoviću (2010:93) važni su elementi suradnje koji su slikovno prikazani na Slici 8.

Slika 8. Važni elementi suradnje s roditeljima

Izvor: Bezinović (2010)

Istraživanje koje je provedeno 2017. u šest različitih osnovnih škola u Primorsko-goranskoj županiji u kojem su ispitanici bili učitelji razredne i predmetne nastave, dovelo je do zaključka kako učitelji imaju većinom pozitivan stav o suradnji s roditeljima te ne koriste uvijek isti oblik komunikacije, odnosno suradnje (Sušan Gregorović, 2017). Nije rijetkost da učiteljima suradnja s roditeljima pokazuje kakav je zapravo taj roditelj sa svojim djetetom (Zrilić, 2005).

Prema Hercigonji (2020:4) imamo deset oblika suradnje:

- a) Individualni razgovori;
- b) Roditeljski sastanci razrednog odjela;
- c) Sastanci manjih skupina roditelja;
- d) Zajednički sastanci roditelja, nastavnika i učenika;
- e) Savjetovalište za roditelje;
- f) Posjet roditelja školi i njezino upoznavanje;
- g) Zajedničke akcije;
- h) Program osposobljavanja za roditelje;
- i) Tiskani materijali i informacije za roditelje;
- j) Posjet nastavnika obitelji.

Kako bi suradnja između učitelja i roditelja bila na najvišem nivou, valja primjenjivati svih deset oblika suradnje. No, u ovom diplomskom radu naglasak ćemo staviti na dva oblika suradnje, a to su individualni razgovori ili informacije te roditeljski sastanci.

Individualni razgovor ili informacije su oblik suradnje gdje roditelj dolazi učitelju kako bi saznao o napredovanju svoga djeteta. Svaki učitelj ima barem jedno tjedno individualni razgovor, a ukoliko se pojavi neki problem učitelj može pozvati roditelje na individualni razgovor. Prema Hercigonji (2020:5) neki od razloga kada učitelj poziva roditelja je ukoliko „učenik dolazi u školu gladan, neuredan, nenaspavan, kasni; učenik je povučen; učenik je agresivan, remeti red i rad; učenik je neuspješan u školi; učenik puno izostaje s nastave.“ S druge strane, u praksi ima primjera gdje roditelj odbija suradnju i ne dolazi na individualne razgovore kod učitelja ili roditelj smatra kako nije moguće da je njegovo dijete krivac te odbija pomoć (Hercigonja, 2020).

Što se tiče roditeljskih sastanka, oni se organiziraju prema manjoj skupini roditelja, cijelom razredu ili više razreda zajedno (Hercigonja, 2020). Svaka skupina ima i svoju namjenu, pa tako roditeljski sastanak s manjom skupinom roditelja je većinom kada se treba riješiti novonastali problem. Zatim, cilj roditeljskog za cijeli razred je informiranje o napretku i upoznavanje, a kada je više razreda zajedno tu većinom pedagog ili

psiholog iznosi provedene aktivnosti, a i navode roditelje k boljoj suradnji sa školom (Hercigonja, 2020).

Učitelji većinom na prvom roditeljskom sastanku roditelje upoznaju s planom i programom za tekuću školsku godinu i raznim pravilnicima, a jedan od njih je *Pravilnik o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi* gdje se roditeljima objašnjava kako će vrednovati njihovu djecu (Hercigonja, 2020).

S obzirom da školskih ustanova ima u ruralnim i urbanim sredinama, tako je i suradnja s roditeljima malo prisnija u ruralnoj, nego u urbanoj sredini. Dalje se to odražava na bolju komunikaciju s roditeljima i općenito utjecajem na školu (Miljević-Riđički, Pahić i Vizek Vidović, 2011).

7. ISTRAŽIVANJE

7.1. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja bio je ispitati učitelje razredne i predmetne nastave osnovnih škola Istarske županije utječu li roditelji na njih zbog ocjene i ocjenjivanja i kako s njihove perspektive, roditelji doživljavaju ocjenu i ocjenjivanje te kakve su ocjene bile tijekom nastave na daljinu.

7.2. Problemi istraživanja

Postavili smo sljedeće probleme istraživanja:

1. Istražiti što učitelji misle o samoj ocjeni.
2. Kakve su bile ocjene tijekom nastave na daljinu.
3. Istražiti s učiteljske perspektive, stavove roditelja o ocjeni.
4. Utvrditi utječu li roditelji na učitelje zbog ocjene.
5. Potiču li učitelji roditelje na to da sami svoju djecu potiču za daljnji napredak.

7.3. Uzorak istraživanja

Uzorak ovog istraživanja bili su učitelji predmetne i razredne nastave osnovnih škola Istarske županije. Anketni upitnik je poslan putem E-maila i besplatne komunikacijske platforme (Viber) u osnovne škole na području Labinštine i Grada Buzeta. U istraživanju je sudjelovalo 81 učitelj/učiteljica.

7.4. Metode, postupci i instrumenti

Ovaj dio rada, temelji se na rezultatima dobivenih o utjecaju roditelja na učitelja zbog ocjene i kako s njihove perspektive, roditelji doživljavaju ocjenu i ocjenjivanje te kakve su ocjene bile tijekom nastave na daljinu. Postupak za prikupljanje i dobivanje podataka bio je anketni upitnik koji je poslan putem E-maila i besplatne komunikacijske platforme (Viber) u osnovne škole. Anketni upitnik je bio anonimn, a sudjelovanje je bilo dobrovoljno te u svakom trenutku ispitanici su mogli odustati od daljnjeg davanja odgovora. Nadalje, zamolili smo ispitanike da prilikom odgovaranja budu što iskreniji kako bi samo istraživanje pa i diplomski rad bili kvalitetni. Anketnom upitniku je

pristupio 81 učitelj/učiteljica. Podijelili smo ga u dva dijela. U prvom djelu postavljena su 4 pitanja koja su se odnosila na spol ispitanika, predaje li ispitanik u razrednoj ili predmetnoj nastavi, godine radnog iskustva te nalazi se škola u kojoj ispitanik radi u gradu ili mjestu, to jest selu. U drugom djelu anketnog upitnika postavljeno je 14 pitanja gdje su ispitanici iznosili svoje stavove pomoću Likertove skale od 5 stupnjeva. Skala je bila postavljena od 1 – uopće se ne slažem, 2 – uglavnom se ne slažem, 3 – niti se ne slažem, niti se slažem, 4 – uglavnom se slažem do 5 – u potpunosti se slažem.

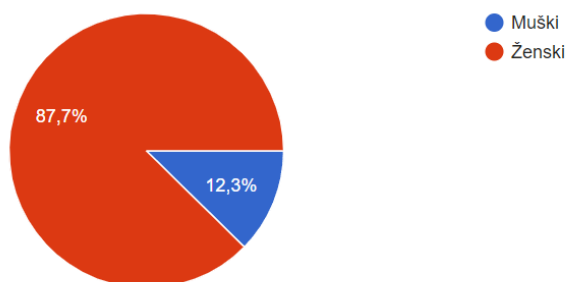
7.5. Obrada podataka

Dobiveni podatci obrađeni su putem Google obrasca. U nastavku obradit ćemo demografske podatke ispitanika, odnosno prvi dio anketnog upitnika.

Kako je već spomenuto, anketnom upitniku pristupio je 81 učitelj, odnosno učiteljica. Pa je tako od ukupnog djela ispitanika (N=81), najviše ispitanika ženskog spola (N=71; 87,7%), dok je manji broj ispitanika muškog spola (N=10; 12,3%) (Grafikon 1). To je bilo i očekivano s obzirom da se smatra da je rad s djecom naklonjeniji ženskoj populaciji.

Spol

81 odgovor

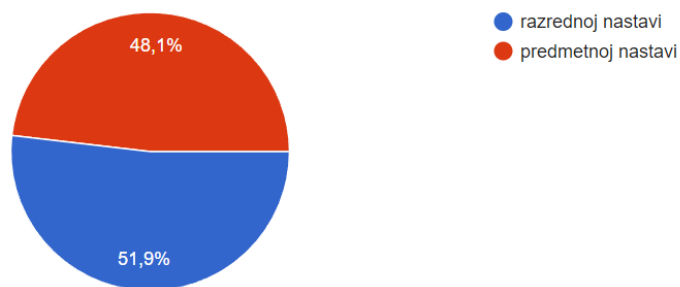

Grafikon 1. Spol ispitanika

Zanimalo nas je u kojoj mjeri će učitelji razredne nastave pristupiti anketnom upitniku, a u kojoj mjeri učitelji predmetne nastave. Stoga, od ukupnog broja ispitanika (N=81) u većoj mjeri su pristupili učitelji razredne nastave (N=42; 51,9%) upitniku, a ostatak (N=39; 48,1%) čine učitelji predmetne nastave (Grafikon 2).

Predajem u ...

81 odgovor

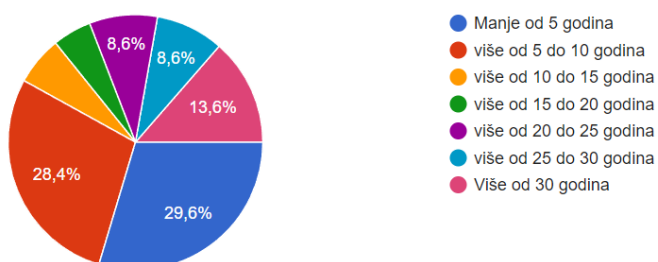

Grafikon 2. Radno mjesto ispitanika

Na Grafikonu 3 vidljive su godine radnog iskustva ispitanika. Pa je tako 29,6% ispitanika koji imaju manje od 5 godina iskustva, 28,4% ispitanika ima više od 5 godina iskustva, ali do 10, 6,2% ispitanika ima više od 10, ali do 15 godina iskustva. Dalje imamo 4,9% ispitanika koji imaju više od 15, ali do 20 godina iskustva, isti broj ispitanika dijeli 8,6%, pa tako imamo 8,6% ispitanika koji imaju više od 20 godina iskustva, ali do 25 godina iskustva te ispitanici koji imaju više od 25, ali do 30 godina iskustva. Na kraju imamo 13,6% ispitanika koji imaju više od 30 godina iskustva.

Godine radnog iskustva

81 odgovor

Grafikon 3. Radno iskustvo (staž) ispitanika

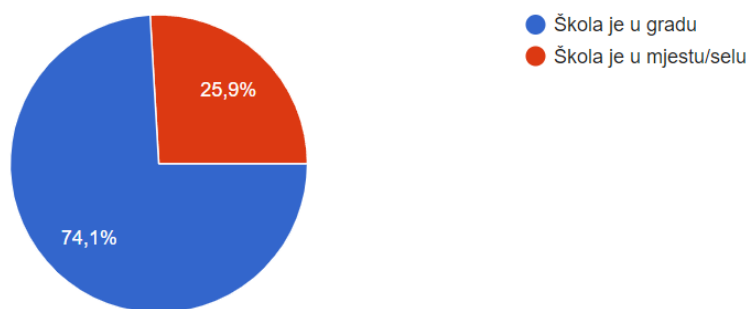
Kako bi još bolje prikazali radno iskustvo, odnosno radni staž ispitanika koristili smo Tablicu 1. U Tablici 1 prikazali smo radni staž, broj ispitanika te broj ispitanika izražen u postotku. Kao i s grafa, pa tako i s tablice je vidljivo da je najviše ispitanika do 5 godina radnog iskustva, a najmanje od 16 do 25 godina radnog iskustva pristupilo anketnom upitniku.

Tablica 1. Radno iskustvo (staž) ispitanika

Radno iskustvo (staž)	Broj ispitanika	Broj ispitanika izražen u postotku
Do 5 godina	24	29,6%
6 - 10 godina	23	28,4%
11 – 15 godina	5	6,2%
16 – 20 godina	4	4,9%
21 – 25 godina	7	8,6%
26 – 30 godina	7	8,6%
Više od 30 godina	11	13,6%

Kao zadnje pitanje u prvom djelu anketnog upitnika je bilo nalazi se škola u kojoj ispitanik radi u gradu ili mjestu, to jest selu. Sa Grafikona 4 možemo iščitati da prevladavaju ispitanici koji rade u školi smještenoj u gradu. Pa tako 74,1% ispitanika (N=60) radi u školi smještenoj u gradu, dok 25,9% ispitanika (N=21) predaje u školi smještenoj u mjestu/selu. S obzirom da je anketni upitnik poslan u osnovne škole na području Labinštine koja broji 2 matične i 3 područne škole smještene na području grada Labina te 2 područne i 3 matične na području općina koje okružuju grad Labin te u osnovnu školu u gradu Buzetu, nismo očekivali ovakav raspon mjesnog rada ispitanika.

81 odgovor

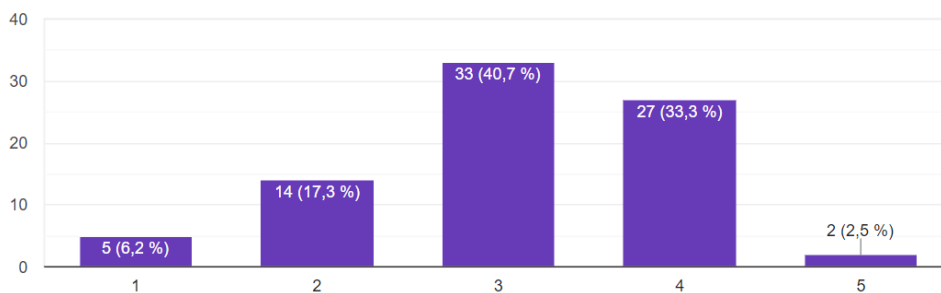
Grafikon 4. Nalazište škole u kojoj ispitanik radi

7.6. Rezultati i rasprava

Prvim problemskim pitanjem htjeli smo ispitati učitelje što misle o samoj ocjeni. Pa smo prvom tvrdnjom željeli utvrditi smatraju li učitelji ocjenu kao temeljni i najvažniji kriterij za napredovanje učenika. U ovoj tvrdnji izjasnio se 81 ispitanik, što znači da su svi ispitanici odgovorili na ovo pitanje. Između 81 ispitanika, najveći broj, čak 40,7% (N=33) njih se niti slaže niti ne sa time da je ocjena temeljni i najvažniji kriterij za napredovanje učenika. No, vidimo da se 33,3% (N=27) uglavnom slaže s navedenom tvrdnjom, što dovodi do zaključka da je obrazovni sustav u Republici Hrvatskoj zaista posložen tako da ako učenik nema dobre ocjene neće i ne može napredovati. Dolazimo do pitanja što bi onda trebali više ocjenjivati, znanje ili vještine i sposobnosti ili pak oboje (Grafikon 5).

1. Ocjena je temeljni i najvažniji kriterij za napredovanje učenika u obrazovnom sustavu.

81 odgovor

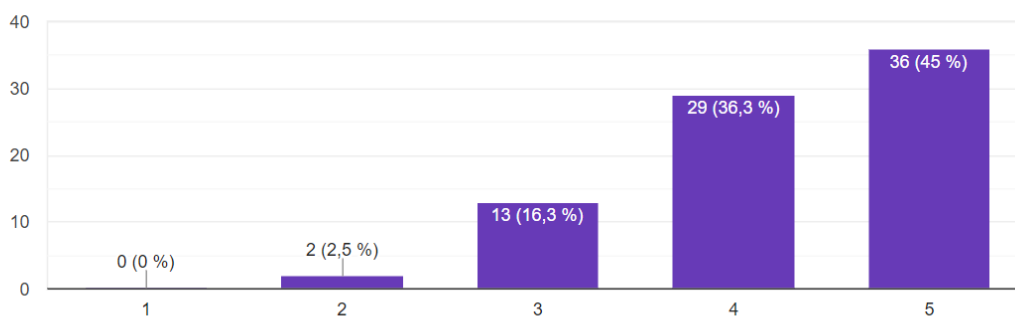

Grafikon 5. Ocjena je kriterij za napredovanje učenika

Drugim problemskim pitanjem htjeli smo ispitati kakve su bile ocjene i ocjenjivanje tijekom nastave na daljinu zbog pandemije COVID-19 te smo postavili dvije tvrdnje. U sedmoj tvrdnji željeli smo ispitati je li stvarno istina da su učenici dobivali bolje ocjene iz pisanih provjera znanja tijekom nastave na daljinu. Od 98,7% ispitanika (N=80), njih 45% (N=36) u potpunosti su se složili s tvrdnjom, a njih 36,3% uglavnom se je složilo s navedenom tvrdnjom. Možemo zaključiti kako je zaista točno da su ocjene iz pisanih provjera bolje tijekom nastave na daljinu, no to potiče pitanja poput je li učenici imaju veće šanse za prepisivanje ili pak su učitelji ti koji snize svoje kriterije i postavljaju jednostavnije zadatke (Grafikon 6).

7. Za vrijeme online nastave učenici su dobivali bolje ocjene iz pisanih provjera znanja.

80 odgovora

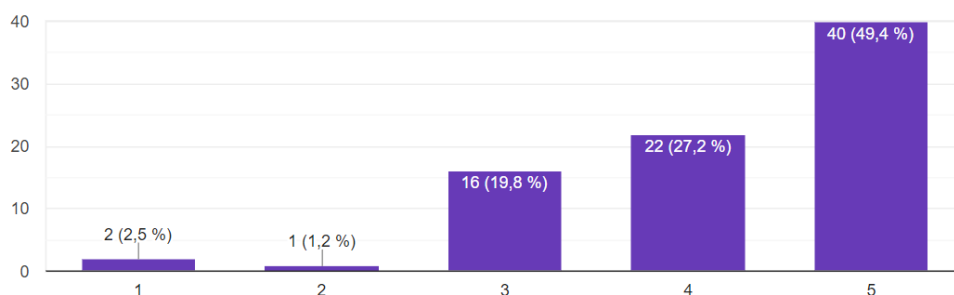

Grafikon 6. Ocjene tijekom nastave na daljinu

Druga tvrdnja koja je ispitivala ovo problemsko pitanje je trinaesta te smo tu željeli odgovoriti na već spomenuto pitanje, odnosno je li ocjenjivanje bilo blaže. Možemo reći da se skoro pola ispitanika (N=40), čak 49,4% u potpunosti složilo s tvrdnjom i smatraju da je ocjenjivanje bilo blaže, dok se 2,5% (N=2) uopće ne slažu s tvrdnjom. Stoga, zaključujemo da je ocjenjivanje tijekom nastave na daljinu bilo blaže i da učitelji nisu ocjenjivali kao što to rade u izravnom kontaktu s djecom. Pitamo se zašto je to tako i je li se krije razlog u tome što ipak učitelji ne mogu doprinijeti svojim učenicima tijekom nastave na daljinu koliko to mogu u razredu, pa su zato ocjenjivali blaže (Grafikon 7).

13. Zbog pandemije COVID 19 ocjenjivanje je bilo blaže.

81 odgovor

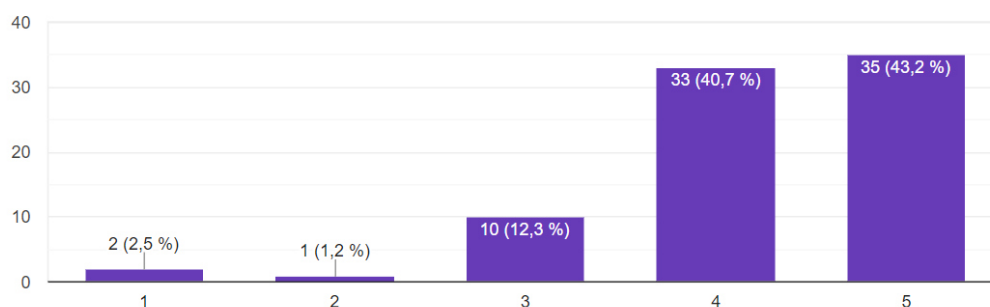

Grafikon 7. Ocjenjivanje tijekom nastave na daljinu

Trećim problemskim pitanjem, to jest u drugoj, četvrtoj, petoj i zadnjoj, odnosno četrnaestoj tvrdnji željeli smo ispitati s učiteljske perspektive što roditelji misle o ocjeni te pomažu li roditelji svojoj djeci u ostvarenju što boljeg uspjeha. U drugoj tvrdnji se je najveći broj ispitanika, čak 43,2% (N=35) u potpunosti složilo s tvrdnjom i smatraju da zaista roditelji misle da su ocjene mjerilo znanja. Zatim se 40,7% (N=33) uglavnom slaže s tvrdnjom, što dovodi do zaključka da 83,6% smatraju da roditelji misle da su ocjene mjerilo znanja. To je dosta zabrinjavajuće jer ne znači da ako učenik nije razumio jedno gradivo i dobije „slabiju“ ocjenu umanjuje njegovu sposobnost i znanje cjelokupnog predmeta (Grafikon 8), odnosno trebali bi gledati znanje, a ne samo ocjenu.

2. Roditelji misle da su ocjene mjerilo znanja.

81 odgovor

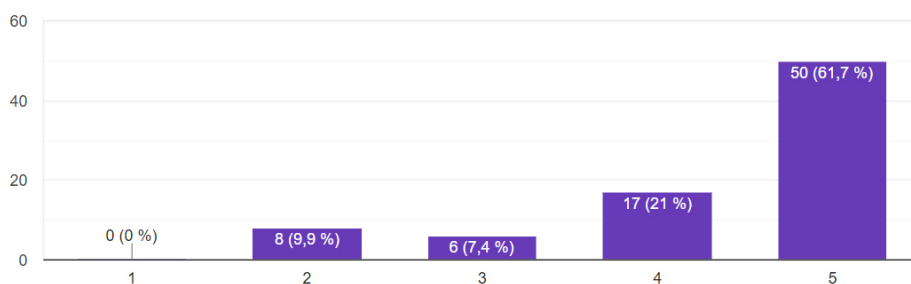

Grafikon 8. Ocjene su mjerilo znanja

U tvrdnji četiri htjeli smo istražiti jesu li roditelji upoznati s načinima vrednovanja i ocjenjivanja koji su propisani *Pravilnikom o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi*. U ovoj tvrdnji čak 61,7% (N=50) ispitanika se u potpunosti složilo s tvrdnjom, dok se 9,9% (N=8) uglavnom ne slaže s tvrdnjom (Grafikon 9). Roditelji bi svakako trebali biti upoznati s elementima ocjenjivanjima te načinima i postupcima vrednovanja upravo kako bi se izbjegle nesuglasice kasnije. Uvijek je dobro na početku školske godine pripremiti roditelje na predstojeću školsku godinu te kako će učitelj ocjenjivati i vrednovati, a kasnije kada je potrebno ponovno napomenuti.

4. Roditelji su upoznati s elementima ocjenjivanja, kao i načinima i postupcima vrednovanja za svaki nastavni predmet.

81 odgovor

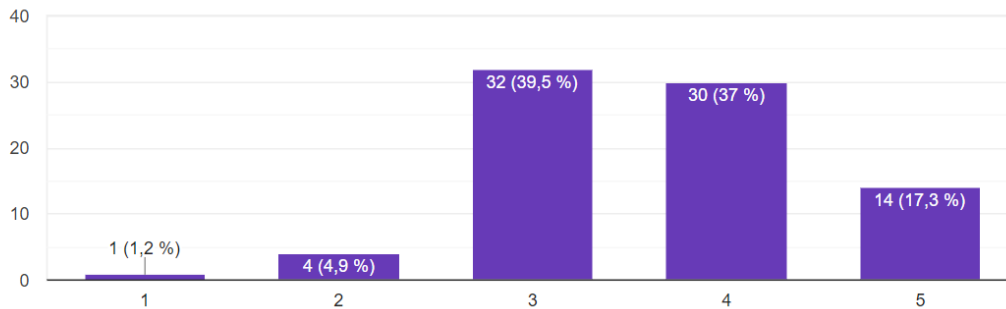

Grafikon 9. Elementi ocjenjivanja

U petoj tvrdnji smo tražili od učitelja da nam iskažu misle li oni da roditelji pomažu djeci da ostvare što bolji uspjeh, odnosno da dobiju što bolju ocjenu. U ovoj tvrdnji se najveći broj ispitanika, čak 39,5% (N=32) niti slaže niti ne slaže s navedenom tvrdnjom, a 37% (N=30) uglavnom slažu (Grafikon 10). Kako bi mogli bolje analizirati dane odgovore, išli smo u dublju analizu i analizirali koliko se učitelja predmetne, a koliko razredne nastave niti ne slaže niti slaže s tvrdnjom te koliko ih se uglavnom slažu s tvrdnjom. Od ukupno 30 ispitanika koji se uglavnom slažu s tvrdnjom, njih 20 predaje u razrednoj nastavi, a 10 ispitanika u predmetnoj nastavi. Više od pola ispitanika koji se slažu predaju u razrednoj nastavi, što potvrđuje činjenicu da što su djeca odraslija to su samostalnija i sami se brinu za svoja postignuća i napredak u školstvu. Analizom smo utvrdili da se više učitelja predmetne nastave niti slaže niti ne slaže s navedenom tvrdnjom, odnosno njih 23, a 9 ispitanika razredne nastave.

5. Većina roditelja pomaže djeci da ostvare bolji uspjeh u školi.

81 odgovor

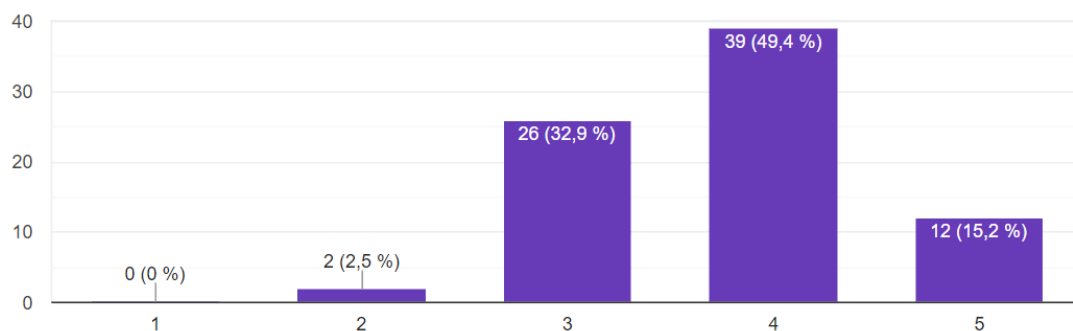

Grafikon 10. Pomoć roditelja pri ostvarenju uspjeha

U četrnaestoj tvrdnji htjeli smo utvrditi je li zaista samo ocjena važna roditeljima. Pomoću Grafikona 11 možemo utvrditi da je zaista to tako i da učitelji smatraju kako je roditeljima samo ocjena važna. S obzirom da ispitanici nisu bili obavezni izjasniti se za svaku tvrdnju, konkretno u ovoj tvrdnji se nije izjasnilo 3 ispitanika. Što od 97,5% (N=79) ispitanika, čak 49,4% (N=39) ispitanika se uglavnom slaže s tvrdnjom, što čini skoro polovicu ispitanika. Zatim, 32,9% (N=26) se niti slaže niti ne slaže s tvrdnjom, a vidimo kako samo 2,5% (N=2) ispitanika se ne slažu s tvrdnjom. Ovo nam može bit pokazatelj kako je roditeljima sva pažnja usmjerena na ocjenu, a ne na znanje i sposobnost koju zapravo ima njihovo dijete te zapravo smatraju kako je ocjena objektivni pokazatelj znanja učenika, što u praksi i nije tako.

14. Roditeljima je samo važna ocjena.

79 odgovora

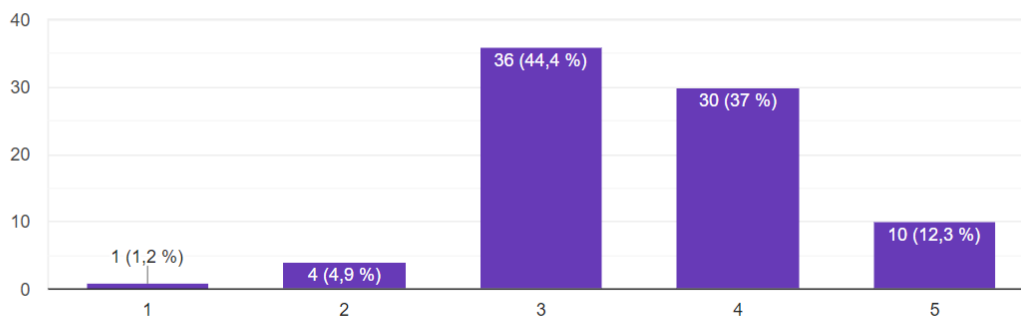

Grafikon 11. Važnost ocjene

Četvrtim problemskim pitanjem željeli smo ispitati ono što stoji u naslovu samog rada, a to je utječu li roditelji na učitelja zbog ocjene. Za ovo problemsko pitanje ponudili smo šest tvrdnji, odnosno treću, šestu, osmu, devetu, desetu i jedanaestu tvrdnju. U trećoj tvrdnji smo ispitali učitelje uvažavaju li primjedbe roditelja o postignuću i ocjenama učenika. U ovoj tvrdnji se najveći broj ispitanika, odnosno 44,4% (N=36) niti ne slaže niti se slaže s tvrdnjom, no možemo vidjeti da se njih 37% uglavnom slaže. Što nam ukazuje na to da učitelj može uvažiti primjedbu, no to ne znači da će i promijenit svoju odluku i ocjenu (Grafikon 12).

3. Uvažavam primjedbe roditelja o postignuću i ocjenama učenika

81 odgovor

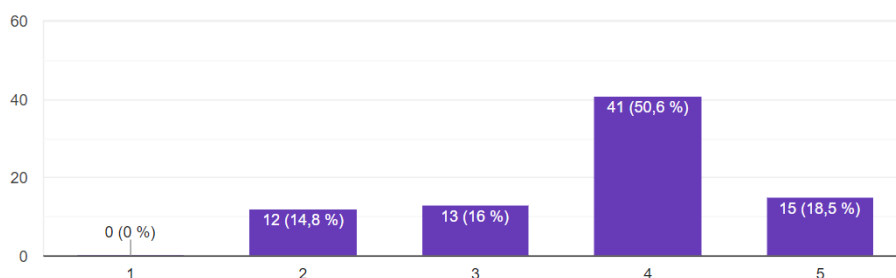

Grafikon 12. Primjedbe roditelja na ocjenu

U tvrdnji koja se odnosila na dolazak roditelja na informacije po dodatno objašnjenje ukoliko nisu zadovoljni s ocjenom, 50,6% (N=41) se uglavnom složilo da je to tako, 18,5% (N=15) se u potpunosti slaže, a 14,8% (N=12) se uglavnom ne slaže s navedenom tvrdnjom. Ovdje nas je zanimalo je li ulogu igra radno mjesto ispitanika, odnosno je li ono predaje u razrednoj ili predmetnoj nastavi te smo uočili da roditelji dolaze po dodatno objašnjenje ukoliko učenik dobije „lošu“ ocjenu kod učitelja predmetne nastave koliko i kod učitelja razredne nastave, odnosno razlika je sitna. Pa tako smo uočili da se uglavnom složilo 22 ispitanika koji predaju u razrednoj nastavi, dok se 6 ispitanika uglavnom nije složilo s tvrdnjom. S druge strane, 19 ispitanika koji predaju u predmetnoj nastavi su se uglavnom složili, dok se 4 ispitanika uglavnom nije složilo s tvrdnjom (Grafikon 13).

6. Ukoliko roditelji nisu zadovoljni ocjenom dolaze na informacije kod učitelja/nastavnika po dodatno objašnjenje.

81 odgovor

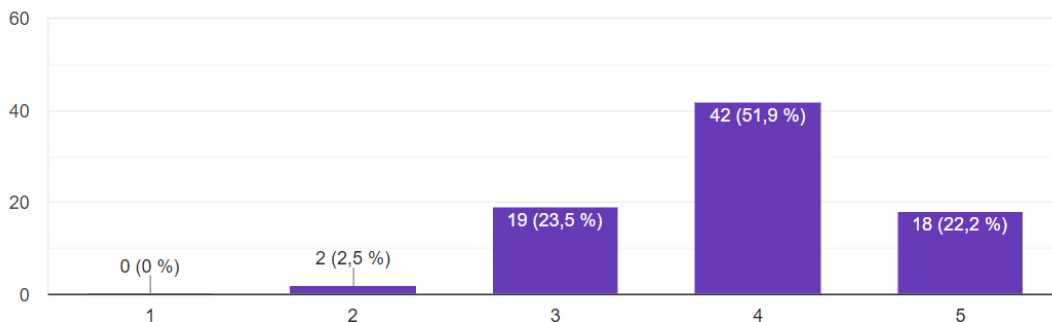
Grafikon 13. Dolazak roditelja na informacije po dodatno objašnjenje zbog nezadovoljavajuće ocjene

U sljedećoj tvrdnji željeli smo ispitati je li pritisak roditelja na učitelja za što boljom ocjenom. Ovdje su rezultati pokazali kako je to tako, odnosno najveći broj ispitanika, čak 51,9% (N=42) njih je odgovorilo kako se uglavnom slažu s tvrdnjom, a 22,2% (N=18) se u potpunosti složilo s tvrdnjom. Kao kod nekoliko prošlih tvrdnji, pa tako i kod ove, zanimalo nas je je li razlika kod učitelja razredne nastave i kod učitelja predmetne nastave te koliko učitelja razredne, a koliko predmetne nastave se u potpunosti složilo, a koliko ih se uglavnom složilo.

Pa smo došli do saznanja da se više učitelja razredne nastave (N=24) izjasnilo da se uglavnom slaže s tvrdnjom, dok se manji broj učitelja predmetne nastave (N=18) uglavnom slaže s tvrdnjom. No, podjednak broj učitelja razredne (N=9) i predmetna nastave (N=9) se u potpunosti slaže s tvrdnjom. Također, jedan ispitanik koji predaje u predmetnoj nastavi se uglavnom ne slaže s tvrdnjom, kao i jedan ispitanik koji predaje u razrednoj nastavi. Ipak, možemo zaključiti kako je u razrednoj nastavi veći pritisak roditelja na učitelja zbog ocjene, nego u predmetnoj. Razlog može biti što većina populacije misli kako u razrednoj nastavi trebaju prevladavati „dobre“ ocjene jer gradivo koji se obrađuje u razrednoj nastavi je temelj i priprema učenika za daljnje obrazovanje (Grafikon 14).

8. Stalni je pritisak roditelja na učitelja/nastavnika za što boljom ocjenom.

81 odgovor

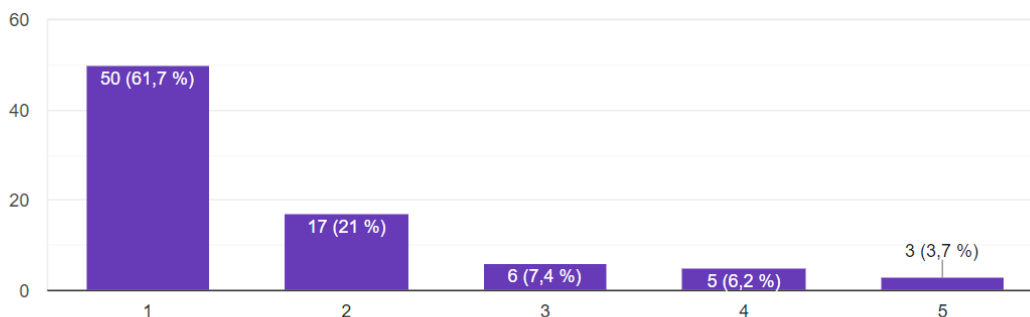

Grafikon 14. Pritisak roditelja na učitelja zbog ocjene

U sljedećoj tvrdnji smo očekivali da neslaganje ispitanika s tvrdnjom da je opravdano da roditelji traže veću ocjenu kod učitelja jer je kod kuće dijete „sve znalo“. Pa se tako 61,7% (N=50) ispitanika uopće ne slaže s navedenom tvrdnjom, dok se 3,7% (N=3) ispitanika u potpunosti slaže (Grafikon 15). Svakako kod učenika može imati tremu pred ispitivanjem, ona može biti i tolika da jednostavno učenik zablokira i ne može odgovoriti na postavljena pitanja, no tu može učitelj izaći u susret i dati učeniku pisanu provjeru kako bi utvrdio je li ulogu igra velika trema ili se učenik nije pripremio za usmeno provjeravanje. Svakako bi se ocjena trebala reći javno učeniku te dati na temelju napretka, znanja kao i kontinuiranog praćenja učenikova rada na satu. Naravno da ako učenik radi i uči kod kuće to će se odraziti na njegovom radu i na satu.

9. Opravdano je da roditelji traže veću ocjenu jer je dijete kod kuće "sve znalo".

81 odgovor

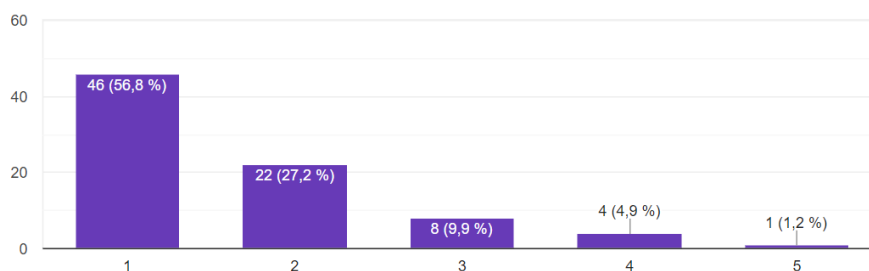

Grafikon 15. Opravdano je da roditelji traže veću ocjenu jer je dijete kod kuće „sve znalo“

U sljedećoj tvrdnji ispitani smo stavove učitelja o mijenjanju ocjene samo da se ne bi našli u konfliktu s roditeljem. Od ukupnog broja ispitanika (N=81), njih 56,8% (N=46) se uopće ne slaže s tvrdnjom. No, jedan ispitanik se u potpunosti slaže s tvrdnjom te bi on dao veću ocjenu samo da izbjegne konflikt s roditeljem (Grafikon 16).

10. Ocijenit ću učenika boljom ocjenom kako bih izbjegao/la konflikt s roditeljem.

81 odgovor

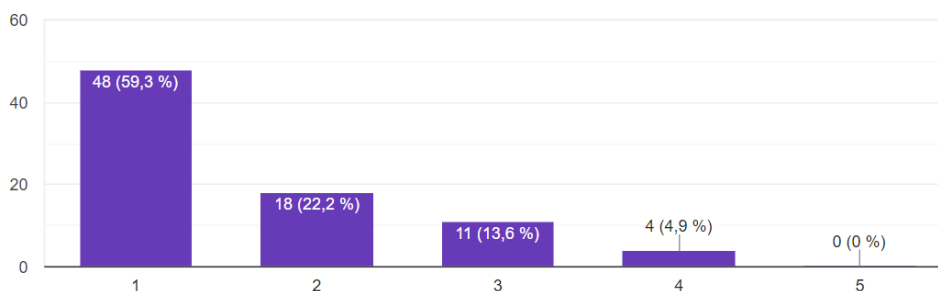

Grafikon 16. Bolja ocjena neće rezultirati konfliktom s roditeljem

Kao zadnju tvrdnju koju smo postavili za ovo problemsko pitanje je jedanaesta tvrdnja te smo željeli ispitati koliko bi učitelja dalo veću ocjenu nakon prigovora roditelja, što se nadovezuje na treću tvrdnju gdje se 37% uglavnom slaže da bi uvažili primjedbu, no bi li ju promijenili? Prema Grafikonu 17 potvrđeno je da 59,3% (N=48) uopće se ne slaže da bi prigovor roditelja utjecao na povećanje ocjene, što znači da bi stali iza donesene i upisane ocjene. Ipak se malo broj 4,9% (N=4) uglavnom slaže te bi ipak prigovor rezultirao povećanjem ocjene. Pitamo se je li to do osobnosti učitelja ili je ipak utjecaj roditelja toliko velik.

11. Prigovor roditelja na moju ocjenu utjecat će na povećanje ocjene kod učenika.

81 odgovor

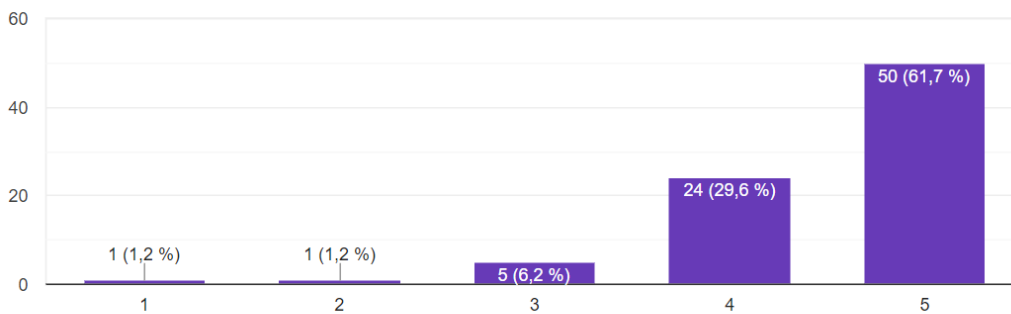

Grafikon 17. Prigovor roditelja će rezultirati većom ocjenom

Zadnjim i petim istraživačkim pitanjem željeli smo ispitati usmjeruju li učitelji roditelje na to da sami svoju djecu potiču za daljnji napredak. Na Slici 26 možemo iščitati kako se 61,7% (N=50) ispitanika u potpunosti slaže s tvrdnjom, no iako malo broj (N=1) se uopće ne slaže i uglavnom ne slaže (N=1) s navedenom tvrdnjom, svejedno je saznanje demotivirajuće (Grafikon 18).

12. Učitelj/nastavnik treba usmjeriti roditelje na pomaganje djeci u otkrivanju i razvijanju vlastitih potencijala i talenata.

81 odgovor

Grafikon 18. Usmjeravanje roditelja na pomaganje djeci u razvijanju potencijala

8. ZAKLJUČAK

U cilju da se izbjegne konflikt između roditelja i učitelja te učenika važno je poštivati odredbe *Pravilnika o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi*. Kao što učitelji imaju svoja prava i obaveze, tako imaju i učenici te roditelji. Na temelju istraživanja dalo bi se zaključiti kako se učitelji drže *Pravilnika*, odnosno roditelji su upoznati s njime. No, s druge strane ipak postoji određeni utjecaj roditelja na učitelja zbog ocjene te je taj utjecaj veći ukoliko su ocjene lošije. Često roditelji kažu učiteljima kako dijete ide na instrukcije ili kada ga oni kod kuće ispituju sve zna, no to nije nikakvo opravdanje da bi učitelji povećali ocjenu.

Učitelji i roditelji dijele isti interes, a to je dobrobit učenika te kvalitetna i pozitivna suradnja usmjerit će učenika na dobar put te željom za napredovanjem i znanjem će bit na najvišem nivou. U suprotnom, ako dođe do konflikta zbog ocjene većina učitelja će stajati iza svoje ocjene, a prigovor neće utjecati na povećanje ocjene, ali će ga uvažiti.

S obzirom na pandemiju COVID-19 učitelji su se našli u nepovoljnom položaju jer učitelji nisu bili u izravnom kontaktu s učenicima te nisu mogli izravno djelovati na njihov napredak. Zbog toga većina učitelja nisu zagovornici nastave na daljinu te smatraju kako je ocjenjivanje blaže, a ocjene su bile veće.

Sve u svemu postavlja se pitanje, unatoč rezultatima istraživanja koji pokazuju visoko slaganje učitelja s time da su roditelji upoznati s načinima vrednovanja i ocjenjivanja, zašto i dalje učitelji osjećaju pritisak roditelja zbog ocjene. Prema svojoj literaturi ukoliko je suradnja kvalitetna te elementi ocjenjivanja razrađeni i poštuje se pravilnik, ne bi smjelo biti problema s ocjenama. Unatoč svemu, potrebno je analizirati u kojoj mjeri su roditelji upoznati sa svojim obavezama i pravima kako bi se došlo do daljnjih odgovora.

9. LITERATURA

1. Bezinović, P. (ur.) (2010.) *Samovrednovanje škola – prva iskustva u osnovnim školama*. Zagreb: Agencija za odgoj i obrazovanje i Institut za društvena istraživanja u Zagrebu
2. Buljubašić Kuzmanović, V., Kavur, M., Perak, M. (2010.) Stavovi učitelja o ocjenjivanju. *Život i škola* [Online] br. 56 (24): str. 183-199. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/63285> [Pristupljeno: 11. rujna 2021.]
3. Danišman, Š., Güler M., Karadağ, E. (2018.) Utjecaj osobina učitelja na učenička postignuća: metaanalitička studija. *Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje* [Online] br. 21 (4): str. 1367-1398. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/235902> [Pristupljeno: 11. rujna 2021.]
4. Hasanagić, A., Leto, A. (2020.) Stilovi roditeljstva kao determinanta razvoja perfekcionizma kod djece osnovnoškolskog uzrasta. *Zbornik radova Islamskog pedagoškog fakulteta u Zenici*. Islamski pedagoški fakultet Univerziteta u Zenici
Dostupno na: <http://www.ipf.unze.ba/wp-content/uploads/2020/12/Zbornik-radova-18-Anela-Hasanagic-i-Aldina-Leto.pdf> [Pristupljeno: 11. rujna 2021.]
5. Hercigonja, Z. (2020.) Roditelji i nastavnici – odgojni partneri. *Varaždinski učitelj* [Online] br. 3 (3): str. 1-10. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/227727> [Pristupljeno: 14. rujna 2021.]
6. Janković, J. (2002.) Školska dokimologija, zablude, opasnosti i mogućnosti. Vrgoč, H. (ed.), *Praćenje i ocjenjivanje školskog uspjeha*. Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor.
7. Jurjević Jovanović, I., Rukljač, I., Viher, J. (2020.) *Vrednovanje u razrednoj nastavi*. Zagreb: Školska knjiga
8. Kadum-Bošnjak, S. (2013.) *Dokimologija u primarnom obrazovanju*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli.

9. Kadum-Bošnjak, S. i Brajković, D. (2007.) Praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje učenika u nastavi. *Metodički obzori* [Online] br. 2 (4): str. 35-51. Dostupno na: <http://hrcak.srce.hr/> [Pristupljeno: 9. rujna 2021.]
10. Kadum-Bošnjak, S. (2010). *Ocjenjivanje učenika u nižim razredima osnovne škole*: magistarski rad. Rijeka: Sveučilište u Rijeci
11. Kapac, V. (2008). Znanja i stavovi nastavnika o školskom ocjenjivanju. *Život i škola* [Online] br. 20 (2): str. 163-172. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/36910> [Pristupljeno: 11. rujna 2021.]
12. Lapat, G., Lukaček, N., Matijević M. (2017.) Razlike u mišljenju učenika o školskim ocjenama. *Život i škola* [Online] br. 63 (2): str. 75-85. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/195172> [Pristupljeno: 9. rujna 2021.]
13. Kimer, K. (2018.) Uloga medija u obiteljskom odgoju. *Didaskalos* [Online] br. 2 (2): str. 43-52. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/234863> [Pristupljeno: 11. rujna 2021.]
14. Luketić, M. (2018.) Odnosi u obitelji i njihov utjecaj na školski uspjeh djece. *Didaskalos* [Online] br. 2 (2): str. 69-81. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/234865> [Pristupljeno: 14. rujna 2021.]
15. Jurčić, M. (2012.) *Pedagoške kompetencije suvremenog učitelja*. Zagreb: RECEDO
16. Marić, T. (2020.) Stilovi roditeljstva kao prediktori uključenosti učenika u obrazovni proces. *Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje* [Online] br. 23 (1): str. 81-106. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/256409> [Pristupljeno: 11. rujna 2021.]
17. Matijević, M. (2011.) Pedagoški vid vrednovanja i ocjenjivanja učenika. Drandić, B. (ed.) *Pravno-pedagoški priručnik za osnovne i srednje škole*. Zagreb: Znamen Dostupno na: <https://www.bib.irb.hr/513864> [Pristupljeno: 9. rujna 2021.]

18. Matijević, M. (2005.) Evaluacija u odgoju i obrazovanju. *Pedagogijska istraživanja* [Online] br. 2 (2): str. 279-297. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/205413> [Pristupljeno: 10. rujna 2021.]
19. Matijević, M. (2017). Izazovi vrednovanja škole i u školi. U *Banja lučki novembarški susreti 2016: Zbornik radova sa naučnog skupa* (Tom 2) (str. 93-118). Banja Luka: Filozofski fakultet. Dostupno na: https://www.bib.irb.hr/904769/download/904769.Matijevic_Izazovi_vrednovanja_kole_i_u_koli_31_03_2017a.pdf [Pristupljeno: 10. rujna 2021.]
20. Miljević-Riđički, R., Pahić, T., Vizek Vidović, V. (2011.) Suradnja roditelja i škole u Hrvatskoj: sličnosti i razlike urbanih i ruralnih sredina. *Sociologija i prostor* [Online] br. 49 (2): str. 165-184. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/74919> [Pristupljeno: 14. rujna 2021.]
21. Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2008.) *Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi*. Dostupno na: <https://mzo.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Obrazovanje/ZakonOodgojuIObrazovanjuUOsnovnojISrednjojSkoli.pdf> [Pristupljeno: 10. rujna 2021.]
22. Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2020.) *Upute za vrednovanje i ocjenjivanje tijekom nastave na daljinu*. Dostupno na: <https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Obrazovanje/Upute-za-vrednovanje/Upute%20za%20vrednovanje%20i%20ocjenjivanje%20tijekom%20nastave%20na%20daljinu.pdf> [Pristupljeno: 10. rujna 2021.]
23. Narodne novine (2019.) *Pravilnik o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi*. [Online] Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_09_82_1709.html [Pristupljeno: 9. rujna 2021.]

24. Stevanović, M. (2002.) Stvaralačke strategije u ocjenjivanju učenika. Vrgoč, H. (ed.), *Praćenje i ocjenjivanje školskog uspjeha*. Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor.
25. Strahinić, C. (2012.) *Škola bez ocjena*. Osijek: Grafika
26. Sušanj Gregorović, K. (2017.) Roditeljska uključenost u obrazovanje djeteta: stavovi i praksa učitelja. *Školski vjesnik* [Online] 66 (3): str. 347-376. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/193277> [Pristupljeno: 14. rujna 2021.]
27. Tokić, R. (2020.) Participativna uloga roditelja u aktivnostima škole. *Napredak* [Online] 161 (1-2): str. 105-122. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/239896> [Pristupljeno: 14. rujna 2021.]
28. Vrijeme je da se učitelje i nastavnike zaštiti zakonom. URL: <https://www.skolskiportal.hr/sadrzaj/skolstvo-u-medijima/vrijeme-je-da-se-ucitelje-i-nastavnike-zastiti-zakonom/> [Pristupljeno: 14. rujna 2021.]
29. Vrdoljak, M. (2013.) Vrijednovanje i ocjenjivanje učeničkog znanja. *Povijest u nastavi* [Online] 22 (2): str. 145 -149. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/120413> [Pristupljeno: 10. rujna 2021.]
30. Zrilić, S. (2005.) Autoritarni odgojni stil roditelja kao prediktor školskog neuspjeha. *Pedagoška istraživanja* [Online] br. 2 (1): str. 125-137. Dostupno na: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=205469 [Pristupljeno: 11. rujna 2021.]

10. PRILOZI

1. Anketni upitnik

Upitnik za učitelje i učiteljice osnovne škole o utjecaju roditelja na ocjenu

Poštovani/e učitelji i učiteljice,

Anketa je anonimna, a sudjelovanje u njoj je dragovoljno i u svakom trenutku možete odustati od daljnjeg davanja odgovora. Molimo da na tvrdnje odgovorite što iskrenije, jer će jedino takvi odgovori pridonijet kvaliteti pisanja diplomskog rada.

Nastavite li s ispunjavanjem anketnog upitnika, potvrđujete da ste informirani o istraživanju i da pristajete sudjelovati u njemu.

Zahvaljujem na suradnji!

Karla Batelić Bečiri

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti u Puli

1. Spol M Ž

2. Predajem u

- a) razrednoj nastavi
- b) predmetnoj nastavi

3. Godine radnog iskustva

- a) manje od 5 godina
- b) više od 5 do 10 godina
- c) više od 10 do 15 godina
- d) više od 20 do 25 godina
- e) više od 25 do 30 godina
- f) više od 30 godina

4. Radno mjesto

- a) Škola je u gradu
- b) Škola je u mjestu/selu

Molimo Vas da iznesete svoje stavove o sljedećim tvrdnjama. Stav iskazujete zaokruživanjem jednog od brojeva na ljestvici od 1 do 5.

	Tvrdnje	U potpunosti se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Niti se ne slažem, niti se slažem	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem
1.	Ocjena je temeljni i najvažniji kriterij za napredovanje učenika u obrazovnom sustavu.	1	2	3	4	5
2.	Roditelji misle da su ocjene mjerilo znanja.	1	2	3	4	5
3.	Uvažavam primjedbe roditelja o postignuću i ocjenama učenika.	1	2	3	4	5
4.	Roditelji su upoznati s elementima ocjenjivanja, kao i načinima i postupcima vrednovanja za svaki nastavni predmet.	1	2	3	4	5
5.	Većina roditelja pomaže djeci da ostvare bolji uspjeh u školi.	1	2	3	4	5
6.	Ukoliko roditelji nisu zadovoljni ocjenom dolaze na informacije kod učitelja/nastavnika po dodatno objašnjenje.	1	2	3	4	5
7.	Za vrijeme online nastave učenici su dobivali bolje ocjene iz pisanih provjera znanja.	1	2	3	4	5
8.	Stalni je pritisak roditelja na učitelja/nastavnika za što boljom ocjenom.	1	2	3	4	5
9.	Opravdano je da roditelji traže veću ocjenu jer je dijete kod kuće "sve znalo".	1	2	3	4	5
10.	Ocijenit ću učenika boljom ocjenom kako bih izbjegao/la konflikt s roditeljem.	1	2	3	4	5
11.	Prigovor roditelja na moju ocjenu utjecat će na povećanje ocjene kod učenika.	1	2	3	4	5
12.	Učitelj/nastavnik treba usmjeriti roditelje na pomaganje djeci u otkrivanju i razvijanju vlastitih potencijala i talenata.	1	2	3	4	5
13.	Zbog pandemije COVID 19 ocjenjivanje je bilo blaže.	1	2	3	4	5
14.	Roditeljima je samo važna ocjena.	1	2	3	4	5

15. Ukoliko imate neki prijedlog vezano uz temu možete to učiniti ovdje. Hvala.

11. POPIS SLIKA, GRAFIKONA I TABLICA

POPIS SLIKA

Slika 1. Svrhe praćenja

Slika 2. Postupci provjeravanja

Slika 3. Provjeravanje s obzirom na mjesto i svrhu

Slika 4. Načina vrednovanja za učenje, kao učenje i naučenog tijekom nastave na daljinu prema Ministarstvu znanosti i obrazovanja

Slika 5. Skala ocjena u Hrvatskoj od 1790. do početka 21. stoljeća prema Matijeviću

Slika 6. Čimbenici djelovanja i interferiranja u ocjenjivanju

Slika 7. Personalni i Institucionalni model odgojnog partnerstva roditelja i škole

Slika 8. Važni elementi suradnje s roditeljima

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Spol ispitanika

Grafikon 2. Radno mjesto ispitanika

Grafikon 3. Radno iskustvo (staž) ispitanika

Grafikon 4. Nalazište škole u kojoj ispitanik radi

Grafikon 5. Ocjena je kriterij za napredovanje učenika

Grafikon 6. Ocjene tijekom nastave na daljinu

Grafikon 7. Ocjenjivanje tijekom nastave na daljinu

Grafikon 8. Ocjene su mjerilo znanja

Grafikon 9. Elementi ocjenjivanja

Grafikon 10. Pomoć roditelja pri ostvarenju uspjeha

Grafikon 11. Važnost ocjene

Grafikon 12. Primjedbe roditelja na ocjenu

Grafikon 13. Dolazak roditelja na informacije po dodatno objašnjenje zbog nezadovoljavajuće ocjene

Grafikon 14. Pritisak roditelja na učitelja zbog ocjene

Grafikon 15. Opravdano je da roditelji traže veću ocjenu jer je dijete kod kuće „sve znalo“

Grafikon 16. Bolja ocjena neće rezultirati konfliktom s roditeljem

Grafikon 17. Prigovor roditelja će rezultirati većom ocjenom

Grafikon 18. Usmjeravanje roditelja na pomaganje djeci u razvijanju potencijala

POPIS TABLICA

Tablica 1. Radno iskustvo (staž) ispitanika

SAŽETAK

Školska dokimologija je znanstvena grana koja se bavi procesima praćenja, provjeravanja, ocjenjivanja te produktom navedenih procesa – ocjenom. Ocjena je sredstvo pomoću kojeg se bilježi napredak i znanje učenika, a ne nešto što učenik mora imati što „bolje“ unatoč slabijim rezultatima. Ukoliko roditelji nisu zadovoljni s ocjenom dolaze kod učitelja na dodatna objašnjenja što je pokazatelj da nije bitan napredak učenika već samo znamenka, odnosno brojka u e-dnevniku. Utjecaj roditelja na učitelja zbog ocjene je veći ukoliko su ocjene slabije te tu može doći do konflikta između roditelja i učitelja. Kako bi se izbjegao konflikt učitelji su dužni upoznati roditelje s *Pravilnikom o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi* te zajedno surađivati. Budući da imaju isti interes – dobrobit djeteta, učitelji i roditelji trebaju biti na istoj strani. Rezultati istraživanja pokazali su kako unatoč tome što su roditelji upoznati s *Pravilnikom*, utjecaj roditelja na učitelja zbog ocjene je svejedno prisutan.

Ključne riječi: učitelj, roditelj, učenik, ocjena

SUMMARY

School docimology is a scientific branch that deals with the terms of monitoring, assessment, grading and the product of these processes – grade. Grade is a means of monitoring pupil's progress and knowledge, not something that a student must have better despite poorer results. If the parents are not satisfied with the grade, they ask the teacher for explanation. Which is an indicator that the grade is more important than knowledge. The parents influence on the teacher due to the grade is larger when the grade is lower. Also, this can lead to a conflict between parents and teachers. In order to avoid the conflict, teachers are obligated to acquaint parents with the *Pravilnik o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi*. As well as cooperate with each other. Since they have the same interest – wellbeing of the child, teachers and parents should be on the same side. Furthermore, the results of the research showed that despite the fact that parents are familiar with the *Pravilnik* the parents influence on the teacher due to the grade is still present.

Key words: teacher, parent, pupil, grade